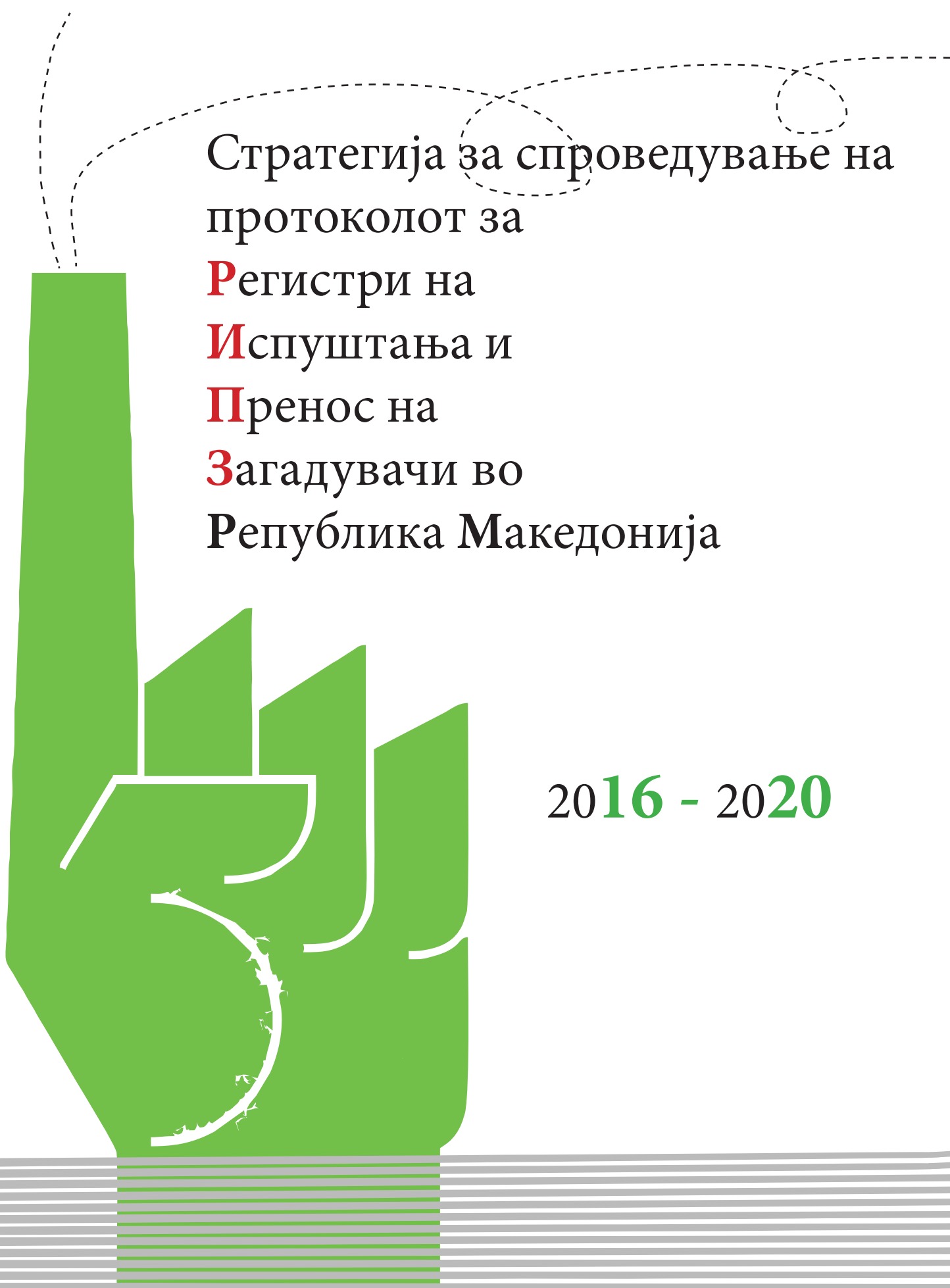

Стратегија за спроведување на
протоколот за

Регистри на

Испуштања и

Пренос на

Загадувачи во

Република Македонија

20**16** - 20**20**

Центар за еколошка демократија – Флорозон

Министерство за животна средина и просторно планирање на
Република Македонија

Стратегија за спроведување на
РИПЗ протоколот во
Република Македонија

2016 - 2020

Скопје, Ноември 2015 година

Република Македонија

Изготвувачи

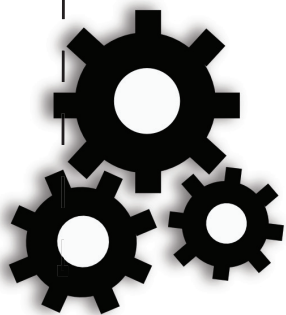
Издавач: График Мак Принт

М-р Методија Димовски, независен стручен консултант
Светлана Ѓоргева, раководител на Македонски информативен центар за животна средина, МЖСПП
Кирил Ристовски – Претседател на ЦЕД Флорозон, Скопје
Аземине Шаќири, виш соработник во Македонски информативен центар за животна средина, МЖСПП
Никола Јакимовски, соработник во Македонски информативен центар за животна средина, МЖСПП
Ивица Тасиќ, помлад соработник во Македонски информативен центар за животна средина, МЖСПП
Светлана Глигорова, советник во Сектор за индустриско загадување и управување со ризик, МЖСПП
Ирена Николоска, советник во Сектор за индустриско загадување и управување со ризик, МЖСПП
Драгана Черепналковска, раководител на одделение во Сектор за Европска Унија, МЖСПП
Дарко Блинков, инспектор во Државниот инспекторат за животна средина
Наташа Бакреска-Кормушоска, менаџер за животна средина, Цементарница УСЈЕ, Скопје

Проект: “Right to Know-Right Now” – “Право да знаеш – веднаш”

Графички дизајн и печат: График Мак Принт

ЦЕД – Флорозон: Визбегово ул.2 бр.46, 1000 Скопје
Тел. +389 2 520 8249
e-mail: contact@florozon.org.mk

Скопје, Ноември 2015
Република Македонија

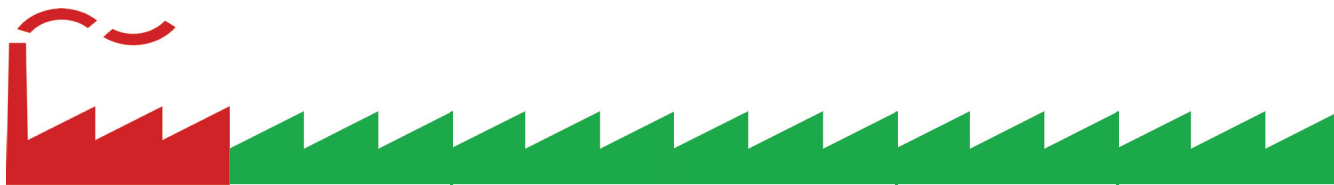

NORWEGIAN EMBASSY

Реализацијата на овој проект финансиски е поддржан од амбасадата на Кралството Норвешка во Белград, Р. Србија
www.norveska.org.rs

СОДРЖИНА

1	ВОВЕД.....	8
2	ВИЗИЈА, ВРЕДНОСТИ.....	10
3	АНАЛИЗА НА КОНТЕКСТОТ– СОСТОЈБИ И ПРОБЛЕМИ.....	11
3.1	Спроведување на Протоколот за РИПЗ.....	11
3.1.1	Состојба со известување од страна на операторите со инсталации.....	13
3.1.2	Законска рамка.....	14
3.1.3	Институционална рамка.....	15
3.1.4	Вклученост на граѓанските организации и приватниот сектор.....	17
3.2	Идентификувани проблеми.....	18
3.3	ПЕСТЛА анализа.....	19
3.4	Анализа на засегнати страни.....	21
4	СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ 2016-2020.....	25
5	АКЦИСКИ ПЛАН.....	27
5.1	Ризици и мерки за нивно ублажување.....	27
5.2	Следење и оценување на спроведувањето на Стратегијата.....	32
5.2.1	Следење на спроведувањето на Стратегијата.....	32
5.2.2	Оценување на спроведувањето на Стратегијата.....	33
6	АНЕКС 1 АКЦИСКИ ПЛАН.....	34
7	АНЕКС 2 ЛИСТА НА ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ.....	38
8	АНЕКС 3 РЕГИСТАР НА „А“ ИНТЕГРИРАНИ ЕКОЛОШКИ ДОЗВОЛИ И „А“ И „Б“ ДОЗВОЛИ ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ СО ОПЕРАТИВЕН ПЛАН.....	39

1 ВОВЕД

Протоколот за регистрите на испуштањето на загадувачки материи и нивниот трансфер (или РИПЗ Протоколот од Киев) е усвоен на Министерската конференција „Животна средина за Европа“, одржана во 2003 година во Киев, Украина. Протоколот стапи на сила на 8 октомври 2009 година, и со тоа официјално стана правно обврзувачки меѓународен договор за сите Страни, односно земји кои го потпишале/ратификувале.

Протоколот е прв правно обврзувачки меѓународен инструмент за регистрите на испуштањето на загадувачки материи и нивниот трансфер. Неговата цел е „да го зајакне пристапот на јавноста кон информации преку воспоставување на кохерентни, национални регистри на испуштање на загадувачи и нивен трансфер.“

Иако ги регулира информациите за загадувањето, а не самото загадување, Протоколот претставува значителен напор кон притисокот за смалување на степенот на загадување, бидејќи се очекува дека ниту еден оператор/инсталација, нема да сака да биде идентификуван/а како најголем загадувач.

✓ Зошто Стратегија за спроведување на РИПЗ Протоколот?

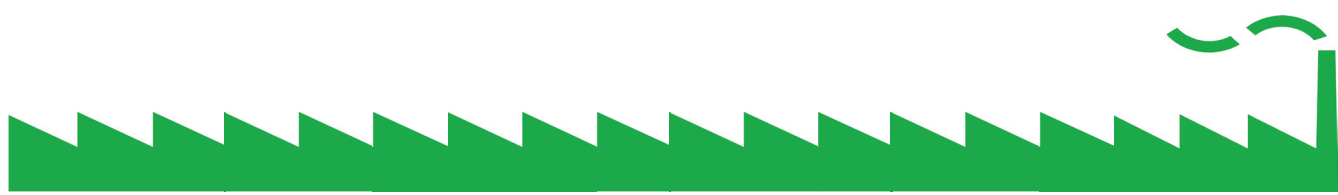
Република Македонија е една од потписничките на Протоколот во Киев и полноправна членка по ратификацијата во 2010 година. Иако поминаа пет години од ратификувањето, период во кој се преземени многу активности за спроведување на Протоколот во Република Македонија, се чини дека отсуството на еден систематски стратески пристап значително ги отежнува овие процеси.

✓ Која е целта на Стратегијата за спроведување на РИПЗ Протоколот?

Стратегијата за спроведување на РИПЗ Протоколот има за цел да се обезбеди процес за изводливост, ефективност и постепеност во спроведувањето на барањата на Протоколот, прилагодено на специфичните услови во Република Македонија. Со други зборови, Стратегијата предлага сет на мерки и активности кои ќе овозможат потполно спроведување на обврските преземени со потпишувањето и ратификацијата на меѓународниот Протокол за регистрите на испуштањето на загадувачки материи и нивниот трансфер.

Целите на Стратегијата за спроведување на РИПЗ Протоколот во Република Македонија, вклучуваат:

- Овозможување на преглед на статусот на најрелевантните прашања кои се однесуваат на спроведување на Протоколот,
- Идентификување на недостатоците и противречностите помеѓу системот за спроведување и законската регулатива во Република Македонија,
- Предложување на мерки за усогласување со обврските на РИПЗ Протоколот, како и усвојување на мерки за решавање на постоечките недоследности во однос на институционалните и законските норми во Република Македонија,
- Поддршка и зајакнување на процесот на ЕУ интеграција и
- Обезбедување на основа за воспоставување на механизми за следење на спроведувањето.

✓ Процес на подготвување на Стратегијата

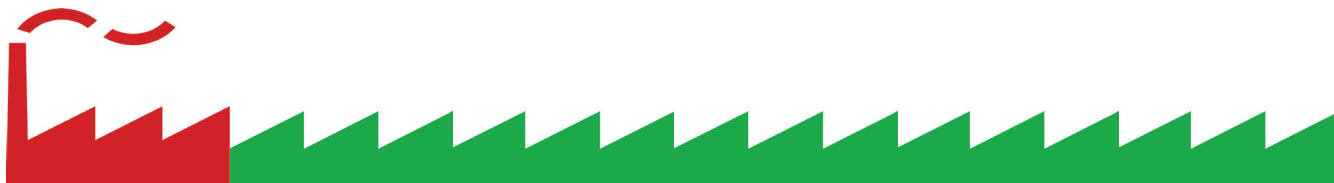
Стратегијата е подготвена во рамките на проектот “Право да знаеш – Веднаш”, кој е финансиран од Амбасадата на Кралството Норвешка во Белград, а го спроведува невладината организација Центар за еколошка демократија – Флорозон од Скопје, во соработка со Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Стратегијата ја подготви работна група која ја сочинуваа претставници на Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП), Државниот инспекторат за животна средина (ДИЖС), Цементарницата Усје „Титан“, Скопје, како и невладината организација Центар за еколошка демократија – Флорозон, Скопје под водство на стручниот консултант М-р Методија Димовски (Анекс 4).

Работната група имаше клучна улога во креирањето на овој стратешки документ земајќи ги предвид предизвиците со кои се соочува Република Македонија во областите на заштитата на животната средина, јавното здравје, економскиот/индустрискиот развој и слично.

Активностите за изработка на Стратегијата се спроведени во периодот август – ноември 2015 година. Во овој период се одржаа серија работни средби на работната група на кои темелно беа анализирани сите прашања од интерес за Стратегијата. Резултатите од тие анализи се детално елаборирани во соодветните поглавја подолу во текстот.

Стратегијата е поткрепена со акциски план кој нуди доволно широк временски простор за спроведување на предложените активности, не предизвикувајќи значителни фискални импликации.

2 ВИЗИЈА, ВРЕДНОСТИ

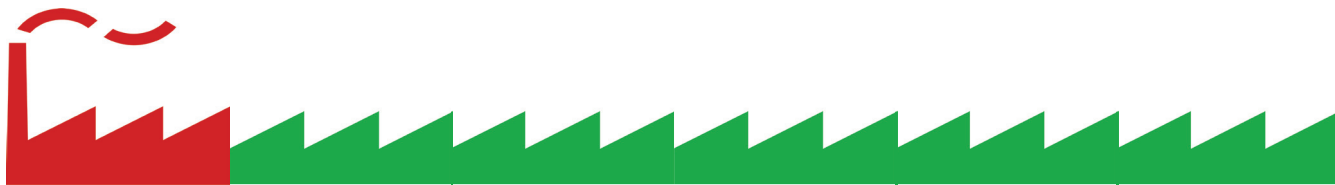
ВИЗИЈА

Транспарентна
индустрија, отворен
регистар и информирана
јавност за здрава
животна средина

ВРЕДНОСТИ

Основните принципи во спроведувањето на оваа Стратегија се темелат на неколку вредности чие што најшироко прифаќање од сите заинтересирани страни ќе гарантира успешност. Тие вредности се следните:

- ✓ Транспарентност
- ✓ Отчетност
- ✓ Сигурност
- ✓ Партнерство
- ✓ Општествена одговорност
- ✓ Учество на јавноста
- ✓ Почитување на законите
- ✓ Зелена индустрија
- ✓ Здрава популација

3 АНАЛИЗА НА КОНТЕКСТОТ – СОСТОЈБИ И ПРОБЛЕМИ

3.1 Спроведување на Протоколот за РИПЗ

Република Македонија е потписник на Протоколот за регистри за испуштање и пренесување на загадувачки материи (РИПЗ) од 23 мај 2003 година, додека неговата ратификација се случува седум години подоцна, во 2010 година, со донесувањето на Законот за ратификација на Протоколот за регистри на емисии и пренос на загадувачки супстанции („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/2010).

Веднаш по ратификацијата започнуваат повеќе активности со кои е поставена цврста основа за спроведување на Протоколот. Имено, во изминатиот петгодишен период, надлежното Министерство за животна средина и просторно планирање подготви:

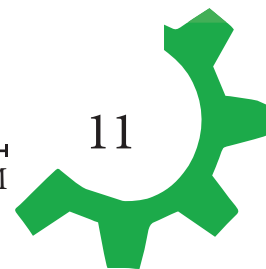
- ✓ Правилник за формата, содржината, методологијата и начинот на водење на Регистарот на испуштање и пренесување на загадувачи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 2/11);

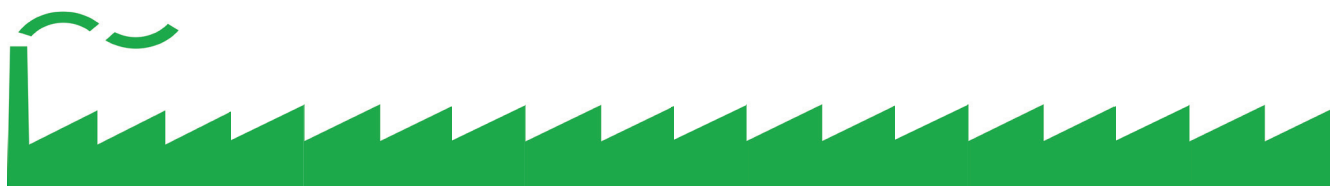
Овој Правилник е клучен во операционализацијата на заложите на Република Македонија за доследно спроведување на обврските од Протоколот. Со Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05 и неговите последователните измени), пропишана е обврската на МЖСПП да воспостави и одржува Регистар за испуштање и пренесување на загадувачи како дел од Катастарот за животна средина. Спроведувањето на оваа обврска е овозможена со донесувањето на Правилникот кој стапи на сила во јануари 2013 година.

- ✓ Софтвер за прибирање на податоци;

Во согласност со членот 5(4) од Протоколот – „Регистарот е дизајниран за максимално олеснување на јавниот пристап преку електронски средства, како што е интернет“ – МЖСПП ја прилагоди на националните потреби електронската апликација за РИПЗ, која како „отворен код“ ја доби од Сојузната агенција за животна средина на Германија. Софтверот овозможува мрежен внес, обработка и приказ на податоците од регистарот, можност за пребарување и пристап до неа преку интернет со употреба на корисничко име и лозинка и со можност за зачувување на податоците во период од 10 години.

- ✓ Веб страница наменета за РИПЗ која е поставена на платформата на системот при МЖСПП е (<http://www.prtr.moepp.gov.mk>);

Слика 1 Почетна страна на веб порталот за РИПЗ

Веб страницата е едноставно структурирана и овозможува добивање на општи податоци за РИПЗ, преглед на соодветни национални извештаи, преглед на релевантни проекти и законски прописи, како меѓународни, така и домашни. Клучниот дел на веб страницата е можноста за прикажување на податоците што се чуваат во РИПЗ во одвоена форма, односно испуштањата и пренесувањата можат да се пребаруваат и идентификуваат според:

- Името на капацитетот и областа
 - Местото
 - Општинскиот код
 - Речниот слив
 - Групата на загадувачки материи
 - Активноста
 - Загадувачката материја
- ✓ Повеќе упатства и документи за известување согласно барањата на РИПЗ Протоколот;

Во рамките на двата последователни релевантни проекти за градење на капацитетите за развој на РИПЗ спроведени од страна на Регионалниот еколошки центар од Будимпешта и Центарот за еколошка демократија ФЛОРОЗОН од Скопје, МЖСПП подготви повеќе упатства за операторите

со инсталации со кои ова прашање се доближува до релевантините чинители на РИПЗ.

- ✓ Листа на инсталации кои располагаат со потребните податоци согласно барањата на РИПЗ Протоколот

Анексите I и II од Протоколот, односно листите на дејности и на загадувачи за кои треба да известуваат операторите на инсталациите, се интегрално пренесени како Прилог 1 и 2 од националниот Правилник.

Од друга страна, Република Македонија веќе една декада има катастар на загадувачи. Првиот е изработен во 2005 – 2006 година, обновен две години подоцна во 2008 – 2009 година. Катастарот содржи загадувачи на води, загадувачи на воздух и создавачи на отпад и опфаќа околу 1000 инсталации, вклучувајќи ги сите кои бараат или поседуваат А или Б интегрирана еколошка дозвола односно А или Б дозвола за усогласување со оперативен план, како и поголемиот број на болници, различни сервиси, јавни претпријатија и други. Токму податоците од овој катастар се искористени како основа за развој на електронската платформа за РИПЗ.

Во изминатиот период најпрво се идентификувани оние инсталации за кои се смета дека можат на доволно квалитетно ниво да известуваат, односно да доставуваат податоци и информации во РИПЗ. Таквиот почетен пристап овозможи за кусо време да се внесат доволен обем на податоци кои се јавно достапни преку националниот РИПЗ веб портал.

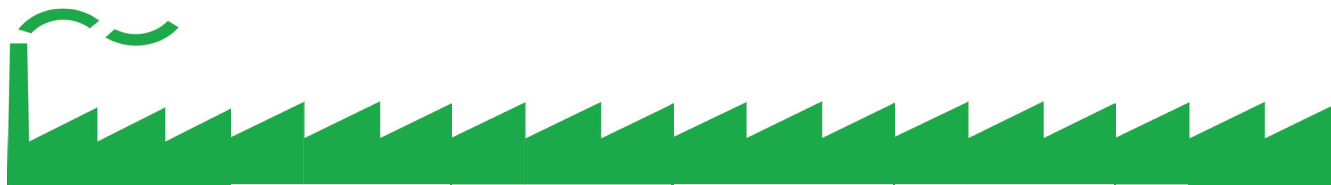
3.1.1 Состојба со известување од страна на операторите со инсталации

Првичните резултати за известувањето на операторите со инсталации се охрабрувачки имајќи предвид дека секоја промена, особено таква која поставува нови барања (во овој случај за известување), секогаш има потреба од дополнителни ресурси, нови знаења и вештини, за кои е потребно време и организиран процес на учење кај сите вклучени страни.

Почетните проблеми се недостаток или нецелосност на податоците, што главно се должи на лошото толкување на барањата. Ова пак, го ограничува потенцијалот на искористување на податоците од страна на сите чинители, вклучувајќи ги надлежните органи и широката јавност. Имено, направената проценка покажа дека добиените податоци имаат различен степен на целосност, од задоволителни известувања кај секторот отпад, постојаност во известувањето за емисиите на главните загадувачки супстанции во воздухот, делумна опфатеност на податоците за испуштањата во водите, до малку или воопшто никакви податоци за испуштањата во почва.

3.1.1.1 Отпад

Нивото на известување и проценката за целосноста на доставените податоци за опасен и неопасен отпад, е оценета како задоволителна. Поради високата гранична вредност (2000 тон/год), во процесот се вклучени само мал број инсталации за неопасен отпад. Од друга страна пак, поради избраниот пристап за спроведување на процесот, најпрво со оние инсталации кои поседуваат податоци, депониите за комунален отпад сè уште не се подготвени, ниту пак ги поседуваат потребните податоци за известување. Ваквата состојба резултира со незначителен обем на податоци и информации во овој сектор.

3.1.1.2 Воздух

Иако известувањето во секторот воздух е постојано, соодветните инсталации доставуваат податоци само за неколку загадувачки супстанции, вклучувајќи ги азотните оксиди (NO_x/NO_2), сулфурните оксиди (SO_x), јаглеродниот моноксид (CO) и PM_{10} . Причините за ваквата состојба веројатно треба да се бараат во високите граници на прагот за известување, како и во ограничениот број на параметри кои се испитуваат односно следат во инсталациите.

3.1.1.3 Вода

Во секторот вода, известувањето е делумно и е сосредоточено на тешките метали железо (Fe), цинк (Zn), бакар (Cu), олово (Pb), никел (Ni), арсен (As), вкупен азот (N), вкупен фосфор (P) и хлориди. Недостатокот на податоци се должи на недоволно јасно разбирање на барањата на Протоколот, недоволни познавање на техниките и начините на пресметување и проценка на емисиите во водите, следење на мал или ограничен број на параметри во отпадните води, отсуство на податоци за количините на испуштена отпадна вода ($\text{m}^3/\text{год}$) и друго. Известувањето може да се подобри со развој и обезбедување на емисиони фактори за супстанции кои вообичаено не се следат во испуштањата од отпадните води.

3.1.1.4 Почва

Состојбата во овој сектор е најлоша и се должи на недоволното разбирање на барањата за известување, како и на недостатокот од упатства за пресметки и известувања за тие податоци.

3.1.2 Законска рамка

Главниот законски текст со кој се обезбедува спроведување на Протоколот е Законот за животна средина како и Правилникот за формата, содржината, методологијата и начинот на водење на РИПЗ. Во Законот се обезбедува правото на пристап до информации, учество на јавноста во процесот на донесување на одлуки и пристап до правдата. Правилникот пак, ги регулира специфичните обврски од Протоколот кои се однесуваат на барањата за известување (член 7 од Протоколот), но и динамиката за доставување на известувања од операторите (член 8 од Протоколот). Имено, Правилникот пропишува дека операторите ќе ги доставуваат своите извештаи најдоцна до 31 март во тековната година, за состојбата во претходната година. За прв пат оваа обврска се воведува во 2014 година, кога операторите се задолжени да известат за состојбата во 2013 година.

Обврските за собирање и чување на податоците, како и за оценка на нивниот квалитет (членови 9 и 10 од Протоколот), исто така се пропишани во Правилникот. Имено, операторот на инсталацијата која е должна да доставува известувања во РИПЗ, води сметка за целосноста, доследноста и веродостојноста на податоците и информациите што ги доставува. МЖСПП, пак, има обврската за оценка на квалитетот на податоците и информациите кои се содржани во РИПЗ од аспект на нивната целосност, конзистентност и кредибилитет.

Одредба на националниот пропис во кој се врши транспонирањето	CELEX бр. на прописот на ЕУ кој се транспонира	Одредба на прописот на ЕУ која се транспонира	Оценка за степенот на усогласеност	Забелешка
Член 2	32006R0166	Член 1	Потполно усогласен	
Член 3	32006R0166	Член 2	Потполно усогласен	
Член 5	32006R0166	Член 4 став (1)	Делумно усогласен	Потполна усогласеност ќе се постигне со нови измени и дополнувања на Правилникот.
Член 7 став (1)	32006R0166	Член 9 став (2)	Потполно усогласен	
Член 7 став (2)	32006R0166	Член 11	Потполно усогласен	
Член 7 став (3)	32006R0166	Член 5 став (4)	Потполно усогласен	
Член 7 став (4)	32006R0166	Член 9 став (1)	Потполно усогласен	
Член 8 став (1),(4) и (5)	32006R0166	Член 5 став (1) параграф 2 и 3	Потполно усогласен	
Член 8 став (2)	32006R0166	Член 3 и член 5 став (1) точки а)б) и в).	Делумно усогласен	Потполна усогласеност ќе се постигне со нови измени и дополнувања на Правилникот.
Член 8 став (6)	32006R0166	Член 5 став (6)	Потполно усогласен	
Член 8 став (7)	32006R0166	Член 5 став (6)	Потполно усогласен	
Член 9	32006R0166	Член 6	Потполно усогласен	
Член 10	32006R0166	Член 5 став (2)	Потполно усогласен	
Член 11	32006R0166	Член 4 став (2) и член 10 став (1)	Потполно усогласен	
Прилог 1	32006R0166	Анекс 1	Потполно усогласен	
Прилог 2	32006R0166	Анекс 2	Потполно усогласен	

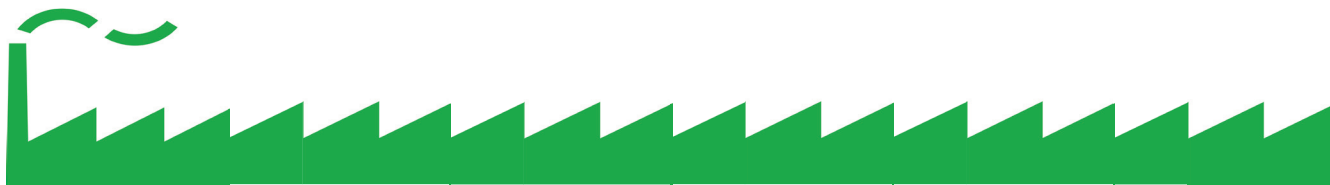
Слика 2 Факсимил од Образецот МК-ЕУ за усогласеност со Регулативата (ЕС)166/2006

Имајќи го предвид фактот дека Република Македонија сèуште не е членка на ЕУ, потребно е во сегашното национално законодавство да се транспонира Регулативата (ЕС)166/2006 како најрелевантен правен акт на ЕУ. Регулативата е правна основа за воспоставување на Европскиот регистар за испуштање и пренос на загадувачки материји (E-PRTR), што е директно спроведување на Протоколот на ниво на ЕУ.

Оваа Регулатива во најголем дел е транспонирана во националното законодавство преку Правилникот за формата, содржината, методологијата и начинот на водење на РИПЗ. Останатиот дел се одредби кои се однесуваат на земјите членки на ЕУ и во моментот не се релевантни за Република Македонија. На Слика 2 е прикажан факсимил од Образецот МК-ЕУ кој е подготвен при донесувањето на домашниот Правилник и може да се види кои членови од Регулативата се усогласени, кое е нивото на усогласеност и како ќе се постапи до целосно усогласување.

3.1.3 Институционална рамка

Основниот столб на институционалната рамка за спроведување на РИПЗ Протоколот е Министерството за животна средина и просторно планирање. Важни чинители заради своите изворни надлежности се и Министерството за економија, Министерството за земјоделство,

шумарство и водостопанство, Министерството за здравство, Министерството за здравство, Министерството за транспорт и врски. Надлежностите и улогите на чинителите за Протоколот се пропишани со Законот за животна средина.

Во рамките на внатрешната организациска структура на МЖСПП, неколку сектори се од особена важност за спроведувањето на РИПЗ Протоколот.

Првенствено, Македонскиот информативен центар за животна средина, поради надлежноста за водење и управување на националниот информативен систем, на чија платформа е поставен електронскиот систем за РИПЗ. Втората важна организациска единица е Секторот за индустриско загадување и управување со ризик, чии основни надлежности се интегрирано спречување и контрола на загадувањето, вклучувајќи и дозволи за усогласување со оперативен план и А-интегрирани еколошки дозволи, како и контрола на хемикалиите и индустриските несреќи.

Секторот за комуникација со јавноста треба да биде клучната алка во синџирот на односи помеѓу МЖСПП и јавноста во обезбедување достапност на информациите за преземените дејствија и активности од страна на институциите во однос на животната средина, да го поттикнува учеството на јавноста во донесување на одлуки, но и да работи на подигнување на јавната свест и разбирање за РИПЗ.

Секторот за европска интеграција е важен во спроведувањето на РИПЗ Протоколот поради аспектот на усогласување на националното законодавство со Европското.

Државниот инспекторат за животна средина е надлежен за инспекциски надзор врз примената на техничко-технолошките мерки за заштита на медиумите и областите на животната средина како и за надзор врз спроведувањето на законските обврски и проверка и верификација на постоечките податоци поврзани со испуштањата во воздух, вода и почва.

Слика 3 Институционална поставеност на РИПЗ

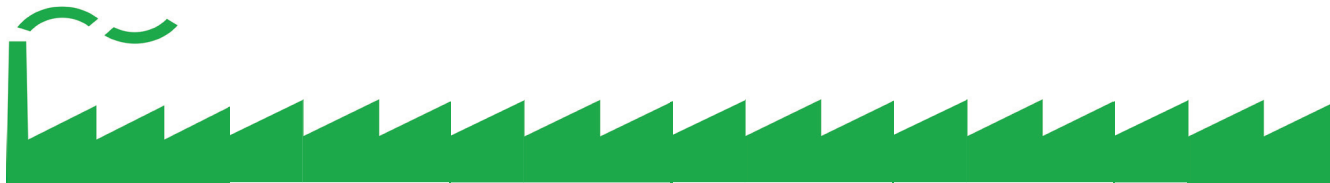
Внатрешната комуникација и координација во МЖСПП, за прашањата поврзани со РИПЗ, е овозможена со формирање на Работна група во која членуваат Македонскиот информативен центар за животна средина, Секторот за индустриско загадување и управување со ризик и Секторот за европска интеграција. Основната цел на Работната група е сеопфатен увид и решенија за различните прашања поврзани со спроведувањето на РИПЗ Протоколот.

3.1.4 Вклученост на граѓанските организации и приватниот сектор

Главниот инструмент за координација и комуникација помеѓу сите чинители на РИПЗ, внатрешни и надворешни, е Работната група за спроведување на обврските од Протоколот формирана од страна на МЖСПП. Покрај членовите на внатрешната Работна група, во неа членуваат и претставници на:

- ✓ Државниот инспекторат за животна средина,
- ✓ Приватниот сектор (претставници на операторите со инсталации) и
- ✓ Невладиниот сектор (претставници на граѓански организации и граѓани).

Основната цел на РИПЗ Протоколот е поддршка на спроведувањето на Архуската конвенција за пристап до информации. Во тој контекст, во процесите поврзани со РИПЗ, особено е важно

учеството на граѓанските организации. Затоа, од ратификација на Протоколот до денес тие се редовно вклучени во процесите за спроведување преку нивно учество на работилници, работни средби, трибини и слично.

3.2 Идентификувани проблеми

Очигледно е дека спроведувањето на РИПЗ Протоколот се соочува со многу предизвици и потешкотии. Заеднички проблеми кои се пречка во спроведувањето не само на овој Протокол, туку и на останатите меѓународно преземени обврски, но и на домашните прописи, вклучуваат:

- ✓ Недостаток на човечки ресурси со соодветни знаења и вештини
- ✓ Недостаток на финансиски средства и соодветна инфраструктура

Во однос на институционалната и правната односно законската рамка за прибирање на податоците и информациите, како и нивно споделување и учество на јавноста, се чини дека со изменувањето и дополнувањето на основните закони, пред сè Законот за животна средина, направен е голем исчекор. Клучниот правен акт, сепак е Правилникот, со кој е овозможено воспоставување на Регистарот и почеток на прибирањето на податоци и информации за загадувањето. И покрај евидентниот напредок во овој сегмент, сèуште постојат проблеми и предизвици на кои треба да се сосредоточат идните активности, вклучувајќи:

- ✓ Недостаток на обучени службеници во МЖСПП;
- ✓ Недоволна свесност за РИПЗ;
- ✓ Недостаток на јасни кориснички упатства за индустријата;
- ✓ Недоволни човечки ресурси со релевантно искуство и знаења, кај операторите на инсталациите;
- ✓ Нејаснотии и збунетост кај операторите поради постоење на повеќе различни законски обврски за известувања;
- ✓ Недоволен број на стручни и ефикасни механизми за инспекциска контрола и надзор врз усогласеноста со барањата на Протоколот;
- ✓ Административни технички пречки во МЖСПП кои го отежнуваат процесот на собирање и споделување на податоците.

Управувањето со податоците и информациите за РИПЗ значително подобро е воспоставувањето на електронскиот систем за известување кој е поставен на електронската платформа на МЖСПП. Сепак, сèуште се јавуваат одредени проблеми и тоа:

- ✓ Недостаток на знаење и стручност за валидација и интерпретација на податоците;
- ✓ Недостаток на потребна стручност за обезбедување на најсоодветни методи за пресметка (мерење или процена) на испуштањето на загадувачи;
- ✓ Недостаток на акредитирани лаборатории;

- ✓ Долготрајност на времето за валидација на податоците.

Постојниот електронски портал за РИПЗ овозможува солидни можности за пристап на јавноста до податоците и информациите за испуштањата на загадувачи и нивно споделување, но и покрај тоа сèуште се присутни одредени проблеми и тоа:

- ✓ Недостаток на човечки и финансиски ресурси за понатамошен развој и одржување на веб страницата;
- ✓ Заинтересираните страни, особено јавноста и медиумите поседуваат ниско ниво на знаења за РИПЗ;
- ✓ Новите системи за известувања создаваат дополнителни оптоварувања и отпор кај операторите;
- ✓ Ниско ниво на известување или известување на нецелосни мерења или пресметки од некои оператори со инсталации.

Во досегашната практика на спроведување на Протоколот, посветено е големо внимание на изградбата на капацитетите, подигнувањето на јавната свест, но и на меѓународната соработка. Сепак, присутни се одредени предизвици, вклучувајќи:

- ✓ Поорганизирана размена на искуства во меѓународен контекст;
- ✓ Ниско ниво на свест кај невладиниот сектор и релативно ограничено учество на НВО во активностите поврзани со РИПЗ.

3.3 ПЕСТЛ Анализа¹

Во заокружувањето на анализата на контекстот во кој се спроведува РИПЗ Протоколот искористен е аналитичкиот инструмент познат како ПЕСТЛ. Со овој инструмент се идентификуваат надворешните фактори кои влијаат врз спроведувањето на РИПЗ Протоколот во Македонија. Учесниците на средбата ги истражија сите категории и ги идентификуваа посебните/специфични влијанија кои директно се однесуваат на РИПЗ, барајќи одговори на неколку специфични прашања:

- Кои се клучните политички фактори?
- Кои се најважните економски фактори?
- Кои општествени/културолошки фактори се најзначајни?
- Кои технолошки иновации може да се случат и да бидат важни/да влијаат?
- Кои сегашни или идни законски прописи може особено да влијаат?

За секој од идентификуваните надворешни фактори, идентификувани се три елементи:

- ✓ ниво на влијанието на факторот врз спроведувањето на РИПЗ Протоколот, кое е квалитативно оценето како: Високо, Средно или Ниско;

[1] ПЕСТЛ анализата е спроведена за време на работната средба на која што присуствуваа претставници на Работната група за РИПЗ на МЖСПП, а се одржа на 13 октомври 2015 година.

- ✓ ниво на релативна важност на факторот, која исто така е квалитативно оценета како: Многу важно, Важно или Неважно,
- ✓ веројатност за појава на факторот, односно веројатност за влијание на тој фактор врз спроведувањето на РИПЗ Протоколот, повторно квалитативно оценето како: Сигурно, Веројатно или со Никаква можност за појавување.

Сите идентификувани фактори и нивните квалитативни оценки се прикажани во табелата подолу.

	Фактори	Ниво на ризик / влијание	Ниво на важност	Веројатност
Политички	Даночни политики	В	М	С
	Казнена политика	В	М	В
	Буџетска политика (несоодветно распоределување на средства за животна средина)	В	М	С
	Извршна политика (контрола од инспекција)	В	М	В
Економски	Буџетски алокации	В	М	С
	Индустриски развој	В	М	Н
	Трошоци за обуки	В	М	С
Социјални/ општествени	Социјална мобилност	С	В	В
	Степен на образование	В	М	С
	Култура на однесување	В	М	С
	Јавно мислење	В	М	В
Технолошки	Автоматизација	В	М	Н
	Истражувања и развој	В	М	Н
	Нови технологии во индустријата	В	М	Н
	Информатички развој	В	М	С
Легислативни/ правни	Апроксимација на ЕУ законодавство	В	М	С
	Спроведување на домашно законодавство	В	М	С
	Чести промени на законодавство	В	М	С

Слика 4 ПЕСТЛ Анализа

Во категоријата на надворешни политички фактори, кои се надвор од директното влијание на МЖСПП, а кои можат да имаат сериозен одраз врз нивото и квалитетот на спроведувањето на РИПЗ Протоколот, како најзначајни идентификувани се казнената и извршната политика. Имено, и двата фактора се оценети со високо ниво на влијание, многу важни и со голема веројатност на делување. Имено, казнената политика на државата е клучен фактор кој влијае врз спроведувањето на обврските на индустријата. Во тој контекст, премногу острата казнена политика може да претставува негативен фактор, бидејќи е можно индустријата да калкулира со почитувањето на законските обврски и прифаќањето на високи казни за тоа. Во таа смисла важна е и извршната политика, која пак може да го загрози спроведувањето на законските обврски, доколку истата не се спроведува редовно и правилно.

Од економските фактори врз кои МЖСПП не може да влијае, како најважни и најсериозни се издвојуваат буџетските алокации во централниот буџет. Имено, доколку буџетот не ја разбере потребата од исполнување на обврските во однос на РИПЗ, многу веројатно е тоа да претставува сериозен ризик за нејзиното спроведување, што подетално е елаборирано во поглавјето за ризици. Од општествените фактори како најважни се идентификувани културата на однесување и степенот на образование. Имено, она што загрижува е сегашниот силен тренд на иселување на младите високо образовани и високо-квалификувани кадри од Република Македонија. Ваквиот тренд сериозно се одразува не само врз работењето на администрацијата, туку и врз индустријата, кои остануваат без најдобриот кадар кој може да го понуди општеството.

Од повеќето идентификувани технолошки фактори, за најважен се смета информатичкиот развој. Продорот и достапноста на информатички технологии, може значително да го подобри спроведувањето на обврските и на државата, но и на индустријата.

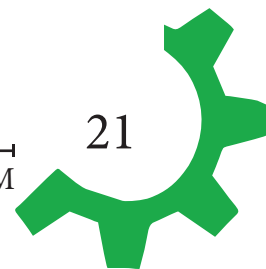
Конечно, во областа на легислативни односно правни фактори, сите идентификувани се оценети како важни, со големо влијание, кое сигурно ќе се почувствува. Поради тоа што Република Македонија е земја кандидат за членство во ЕУ, сигурно е дека ќе мора постојано да го следи развојот на европското законодавство и соодветно да го прилагодува националното законодавство кое се однесува на РИПЗ. Ова може да доведува до почести промени во законската рамка, што пак може негативно да се одрази врз спроведувањето на националното законодавство.

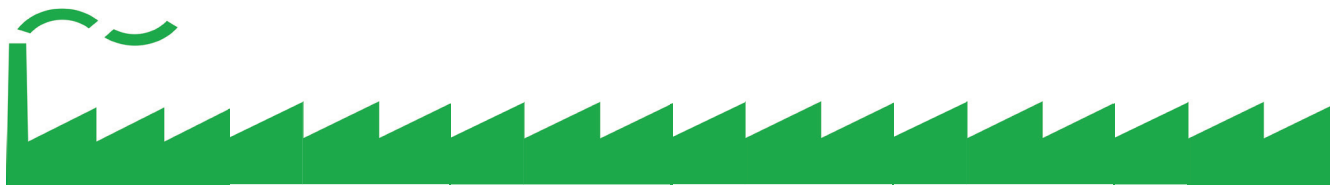
3.4 Анализа на засегнати страни²

Засегната страна е секое лице, група или институција со интерес за одреден проект или во случајот Стратегија. Засегнатата страна може, но и не мора да биде вклучена во процесот на донесување на стратегијата. Засегнатите страни се идентификуваат во однос на нивната улога, но не и со нивните индивидуални имиња. Анализата на засегнатите страни претставува идентификација на клучните чинители за стратегијата, проценка на нивните интереси и на начините на кои тие интереси може да влијаат врз стратегијата и нејзината спроведливост.

При евидентирање на резултатите од анализата на засегнатите страни се постапуваше мошне внимателно, бидејќи одредени информации можат да бидат чувствителни (на пример, одредена засегната страна можеби не сака да биде идентификувана како попречувач во спроведувањето на

[2] Анализата на засегнатите страни е спроведена за време на работната средба на која што присуствуваа претставници на Работната група за РИПЗ на МЖСПП, а се одржа на 28 октомври 2015 година.

стратегијата).

Анализата на засегнатите страни е важна при подготвување на Стратегијата поради тоа што:

- Ги оцртува интересите на засегнатите страни во однос на целите на Стратегијата – страните кои ќе бидат директно засегнати или поврзани со Стратегијата се од поголемо значење отколку оние кои се само индиректно засегнати;
- Ги идентификува актуелните и потенцијалните конфликти на интереси – страните кои се од витално значење за Стратегијата може да имаат и други приоритети и тие треба да се знаат, така што ќе може да се планира како да се постапи со нив;
- Помага да се обезбеди целосна слика;

Анализата на засегнатите страни, подготвена за потребите на Стратегијата за РИПЗ, ги идентификува следните групи на засегнати страни:

✓ Министерство за животна средина и просторно планирање

МЖСПП е институцијата која што примарно е одговорна за спроведувањето на оваа Стратегија во што ќе бидат вклучени повеќе внатрешни организациски единици односно сектори на Министерството. Затоа, во анализата на засегнатите страни, МЖСПП е вклучено како посебен чинител.

Најважно за МЖСПП е исполнувањето на домашните и меѓународните обврски кои произлегуваат од националното законодавство и меѓународните договори кон кои пристапила или ги ратификувала Република Македонија. Со други зборови, за МЖСПП во овој случај, најважно е да се воспостави и редовно да се одржува квалитетен систем за РИПЗ.

А токму тоа и се очекува од МЖСПП – да воспостави интегриран систем и да покаже посветеност, доследност и упорност во прибирањето на податоците и одржувањето на истиот.

Иако е неверојатно дека МЖСПП може да го блокира спроведувањето на Стратегијата, сепак тоа не е невозможно доколку се случи одложување на роковите за издавање на релевантните дозволи, нетранспарентност во работењето на Министерството, невалидирање на доставените податоци во РИПЗ системот итн.

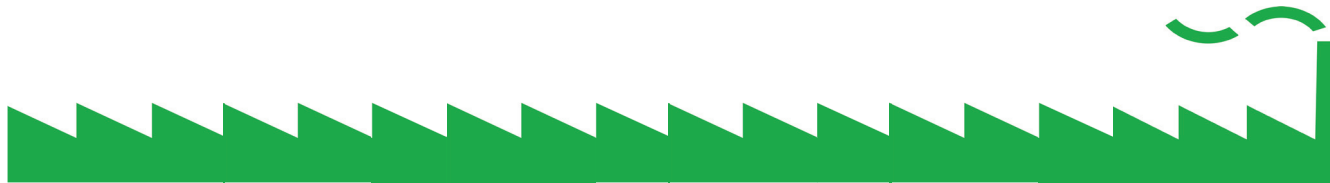
За да се избегнат евентуалните негативности, се препорачува МЖСПП да усвои внатрешни протоколи за меѓусекторска комуникација и соработка во однос на РИПЗ системот. Исто така, се препорачува МЖСПП да ги зајакне своите технички капацитети за спроведување на стратегијата.

✓ Државен инспекторат за животна средина

Иако, до неодамна Инспекторатот беше составен дел на МЖСПП, со новата организациска поставеност, оваа важна институција за РИПЗ системот станува витален надворешен чинител.

За Инспекторатот од најголема важност е да има непречен пристап до ажурни/ажурирани податоци од системот, бидејќи покрај спроведувањето на казнената политика, од нив се очекува да вршат контрола и проверка надоставувањето на извештаите од операторите, како и на квалитетот и веродостојноста на доставените податоци.

ДИЖС може да влијае негативно врз спроведувањето на Стратегијата доколку не соработува со МЖСПП на потребното ниво, заради што се препорачува ваквата соработка да биде издигната на највисоко ниво, со потпишување на взаемен протокол за соработка и координација.

✓ Индустирија

Оваа група на засегнати страни ја сочинуваат сите оператори на инсталации, односно сите чинители од кои се очекува целосно и навремено доставување на извештаи за РИПЗ. Од друга страна, оваа група на засегнати страни очекува да биде информирана за барањата кон нив, кои треба да бидат реални и остварливи. Во спротивно ќе се соочиме со ситуации во кои индустријата нема да доставували ненавремено и нецелосно ќе доставуваподатоци до системот.

За да се елиминираат овие можни негативни последици, се препорачува јакнење на нивните капацитети за исполнување на обврските, навремено обезбедување на релевантни информации и во крајна инстанца засилен инспекциски надзор.

✓ Општа јавност

Општата јавност е причината поради која е донесена Архуската конвенција и Протоколот за РИПЗ. Во тој контекст, од општата јавност се очекува да биде коректор на однесувањето и на индустријата и на властите. За спроведување на оваа нејзина функција, општата јавност очекува да биде навремено информирана за испуштањето на загадувачи.

Во насока на поттикнување на учеството на општата јавност, се препорачува спроведување на различни промотивни активности, организирање на јавни кампањи за промоција на РИПЗ, работни средби на локално ниво итн.

✓ HBO сектор

НВО секторот е посебен дел од јавноста кој настапува многу поорганизирано и има интерес да учествува во процесите на спроведување на Протоколот, да биде навремено информиран за испуштањето на загадувачи итн. Од НВО секторот се очекува да учествува со свои квалификувани кадри во спроведувањето на Стратегијата за РИПЗ, да дава поддршка во информирањето на општата јавност и во промоцијата на протоколот.

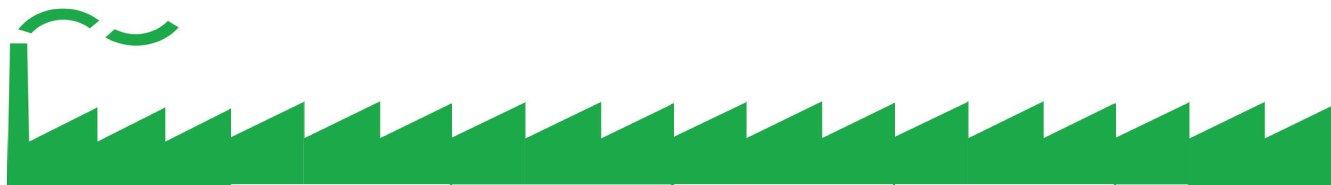
За тоа пак, е потребно да се обезбедат соодветни обуки за претставниците на НВО, доквалификација на профилирани НВО кои работат на полето на РИПЗ, градење на партнерство меѓу властите и НВО, индустријата и НВО итн.

- ✓ Меѓународни тела и институции

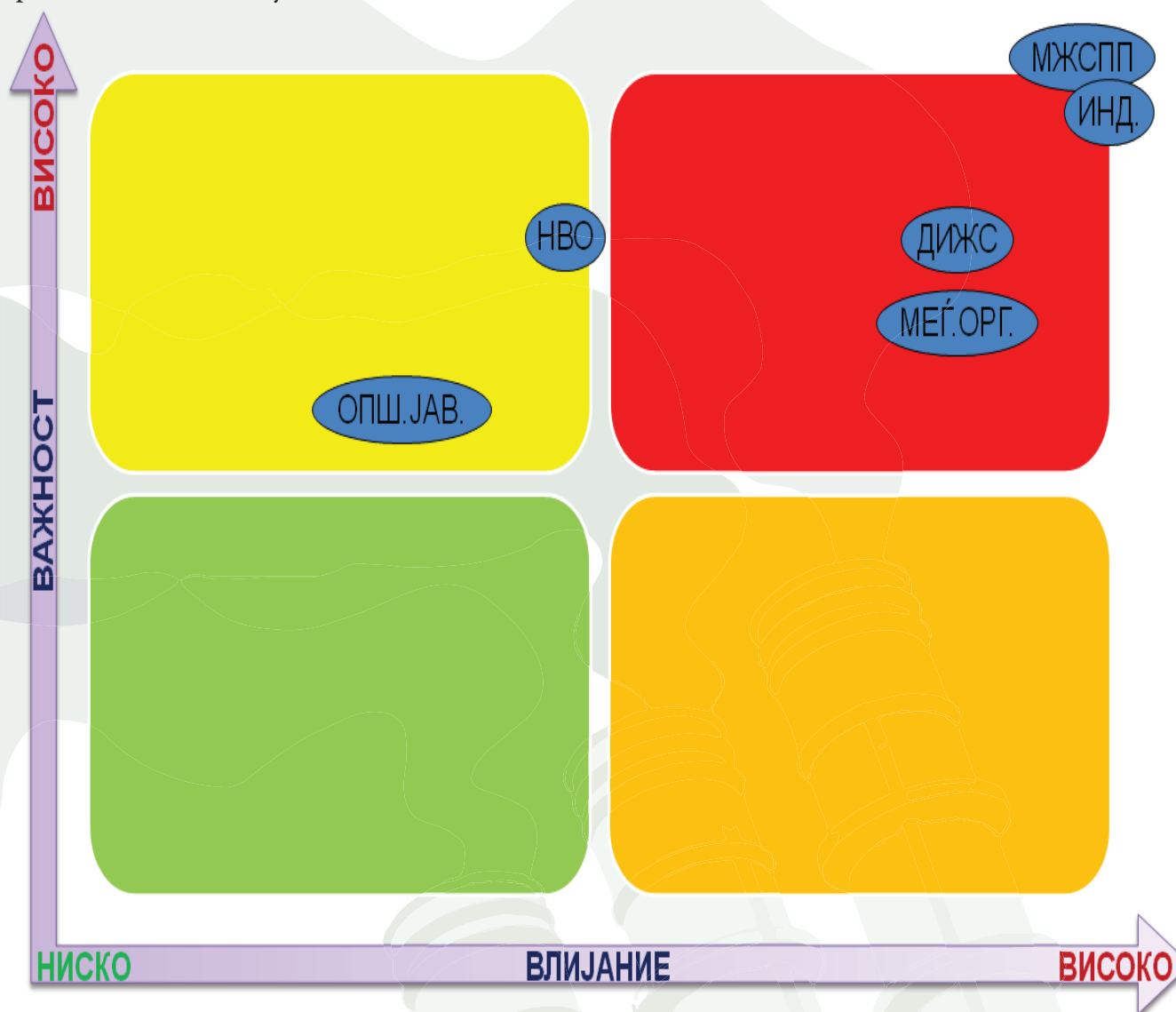
Последна, но не помалку важна група на засегнати страни, се меѓународните организации и институции за кои е најважно домашниот РИПЗ систем да биде ажурен/ажуриран и редовно да ги добиваат известувањата кои Република Македонија е должна да ги доставува кон нив. За возврат, се очекува силна поддршка од нив особено во обезбедување на административно-техничка помош за развој и одржување на системот.

Затоа се препорачува со оваа група на засегнати страни да се воспостави добра соработка и постојано да се покажува проактивен однос.

Во анализата на засегнатите страни, тие се вреднувани според нивната важност за спроведувањето на Стратегијата и според влијанието кое може да го имаат врз спроведувањето на Стратегијата. Резултатите од оваа квалитативна оцена се претставени на мапата на засегнати страни (Слика 4). На оваа слика се забележува дека најважните и највлијателните засегнати страни се наоѓаат во

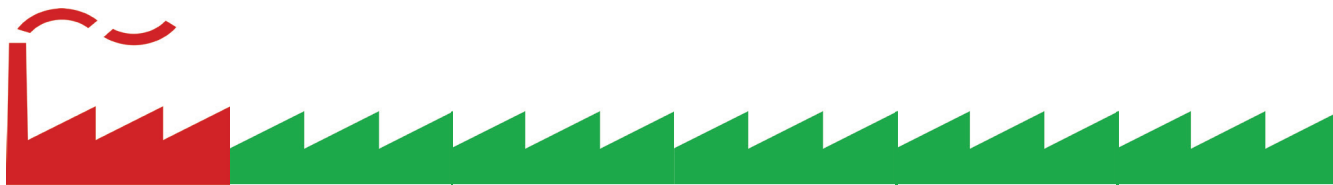

горниот десен квадрант, кој е наречен „добри односи“. Засегнатите страни кои се сместени во овој квадрант потребно е да меѓусебно да воспостават континуирани работни односи, бидејќи тоа се чинителите кои се најважни и кои можат најмногу да влијаат врз спроведувањето на Стратегијата, како во позитивна така и во негативна насока. Во оваа категорија, покрај внатрешните организациски единици на МЖСПП, се наоѓаат уште и индустријата, ДИЖС, но и меѓународните организации и институции.

Слика 5 Мапа на засегнатите страни

Во горниот лев квадрант, кој е наречен „заштита“, се сместени засегнатите страни кои бараат посебни иницијативи за заштита на нивниот интерес. Јасно е дека тука се општата јавност и НВО секторот, кои се многу важни за целиот процес, но не можат да имаат поголемо влијание, доколку не им се помогне, односно доколку не им се заштитат нивните интереси.

4 СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ 2016-2020

Стратегиски приоритет 1 – Информирање на индустријата за целите и обврските кои произлегуваат од Протоколот за РИПЗ

Еден од главните приоритети во спроведувањето на РИПЗ Протоколот во наредниот петгодишен период е подигнување на нивото на информираност на индустријата за целите и обврските на Протоколот.

Досегашното спроведување на Протоколот покажува дека нивото на информираност на операторите на инсталациите не е доволно и покрај напорите на МЖСПП за нивно информирање. Овој приоритет е краткорочен и треба да се реализира во првите две години од спроведувањето на Стратегијата со што ќе се постигне целосно усогласување на работата на операторите со законската регулатива и ќе се подигне нивото на општествена одговорност кон обврските од РИПЗ.

Стратегиски приоритет 2 – Доследно спроведување на законските обврски

Иако, како што е прикажано погоре, МЖСПП одбра мек пристап во спроведувањето на обврските, наметнувајќи ги најпрво на најподготвените оператори на инсталации, сепак во наредниот краткорочен период целта е известувањето целосно да ги опфати сите инсталации кои ги исполнуваат критериумите од Анекс I.

Истовремено, оваа приоритетна цел треба да обезбеди зголемување на квалитетот на известување, преку намалување за 50% на извештаите кои ќе бидат вратени на доработка.

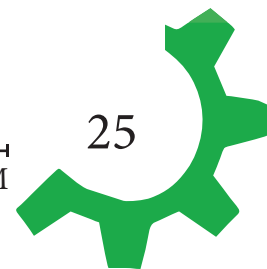
Стратегиски приоритет 3 – Зајакнување на техничките капацитети на индустријата за известување на податоци и информации согласно барањата на РИПЗ

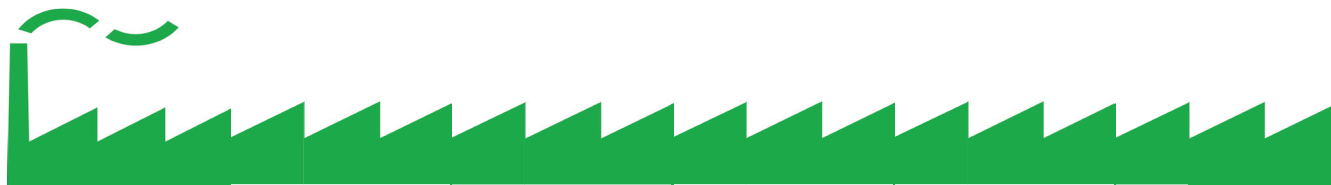
Овој приоритет произлегува од потребата за зајакнување на капацитетите на индустријата која не располага со доволно човечки, но и технички ресурси за исполнување на барањата на РИПЗ.

Во наредните 3-5 години, целта е да се обезбеди доволен број на овластени и обучени контакт лица назначени од страна на индустријата, кои ќе имаат на располагање доволна и соодветна опрема за известување. Дополнително, оваа цел ќе се стреми да помогне операторите да подготват и усвојат внатрешни процедури за обработка на податоците и информациите поврзани со РИПЗ, со што ќе се подигне и квалитетот на известувањето.

Стратегиски приоритет 4 – Воспоставување на интегриран гео-информативен систем за управување со податоци од областа на РИПЗ

Еден од клучните проблеми во спроведувањето на РИПЗ е постоењето на многубројни различни и некоординирани барања кон индустријата за известување по разни основи. Целта на овој приоритет е целосно интегрирање на геоинформативниот систем за управување со податоци во рамките на МЖСПП, со што ќе се одбегне сегашната практика за повеќекратно известување на исти податоци и информации. Истовремено, тоа ќе помогне за подигнување на нивото и квалитетот на комуникација меѓу сите чинители во системот.

Стратегиски приоритет 5 – Изградба на административни капацитети во МЖСПП и ДИЖС

Се разбира, успешноста на спроведувањето на РИПЗ Протоколот не зависи само од операторите на инсталациите. Напротив, клучна улога има МЖСПП и затоа во наредниот петгодишен период напорите ќе се фокусираат на подигнување на севкупните административни капацитети, како на индивидуално така и на организациско и институционално ниво.

Реализацијата на оваа приоритетна цел ќе се исполни со усвојување на неопходните измени на примарното и секундарното законодавство, особено во контекст на усвојување на правото на ЕУ. Во делот на зајакнување на човечките ресурси, најнапред ќе се подготви темелна анализа на потребите од обуки во МЖСПП, во која секако ќе се најдат темите за валидација на податоците за РИПЗ, но и специфични теми поврзани со ИТ, како на пример управување со бази на податоци. Неспорен е фактот дека е потребно зголемување на човечките ресурси, особено во сегментот за ИТ и анализа на податоци.

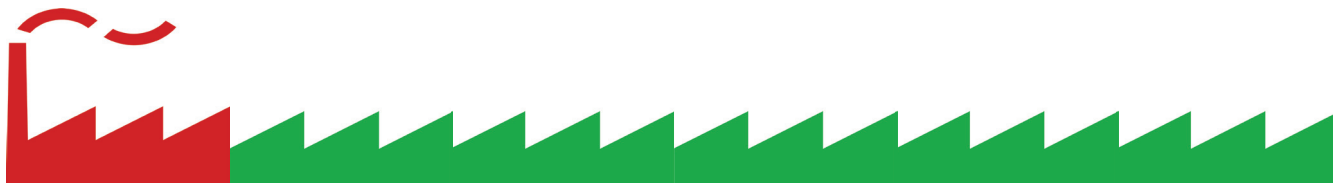
Со оглед на фактот дека РИПЗ е тесно поврзан со спроведување на Директивата 2010/75/ЕУ за Индустриски емисии (Интегрирано спречување и контрола на загадувањето), од исклучителна важност е зајакнувањето на системот за издавање на дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањето.

Стратегиски приоритет 6 – Зголемување на јавната свест за правата од РИПЗ

Анализата на сегашната состојба потврдува дека јавноста во Република Македонија сèуште нема доволно познавање на целите на РИПЗ Протоколот. Затоа, во најкус рок, како приоритетна цел ќе се преземат низа мерки и активности кои ќе доведат до зголемување на јавната свест. Пример за такви активности се организирани јавни кампањи и промоции, разни брошури и други медиумски алатки, но и понатамошна промоција на употребата на веб страницата за РИПЗ.

Стратегиски приоритет 7 – Вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуки поврзани со РИПЗ

Целта на РИПЗ не е само да ја информира јавноста за состојбите - уште поважно е таа јавност да може квалификувано да учествува во релевантните работни тела на МЖСПП, со поднесување на предлози и иницијативи кои ќе се стремат за подобрување на состојбите во животната средина. Вклучувањето на јавноста во процесот на одлучување ќе се постигне со креирањена голем број на иновативни алатки за поттикнување на учеството на јавноста во овие процеси, што ќе придонесе и за подигнување на општото ниво на учество на јавноста во донесувањето на одлуки.

5 АКЦИСКИ ПЛАН

Акцискиот план за спроведување на Стратегијата за РИПЗ ја одразува сегашната состојба во однос на спроведувањето на обврските од Протоколот, но и општата состојба во секторот животна средина.

Планот е подготвен на таков начин што овозможува спроведувањето да започне веднаш, иако за одредени прашања ќе бидат потребни дополнителни, потемелни анализи кои ќе бидат спроведувани паралелно со спроведувањето на најитните акции. Основно барање за спроведување на овој Акциски план е тој да биде усогласен со останатите процеси и планови во МЖСПП, особено во контекст на интегрирање на геоинформативните системи.

Принципите на кои се темели приоритизацијата на активностите во овој Акциски план за наредните пет години, вклучуваат:

- Почнување со едноставни и базични активности, кои не бараат значителни финансиски средства, а во кои јавноста ќе биде вклучена од самиот почеток (за ова ќе треба да се искористат сите постоечки проекти во МЖСПП, пред сè оние кои се најмногу поврзани со РИПЗ);
- Потпирање на постојната состојба и предностите кои таа ги нуди, пред сè постоечката електронска платформа која треба понатаму да се надградува и унапредува;
- Утврдување на активности кои лесно можат да се вклопат во процесот на европска интеграција на државата.

5.1 Ризици и мерки за нивно ублажување

Спроведувањето на секој стратешки документ неминовно се соочува со одредени ризици кои можат да го попречат или оневозможат. Во таа смисла, ниту Стратегијата за спроведување на РИПЗ Протоколот, не може да биде исклучок.

Бројот и видовите на ризици се обемни, но во една поширока аналитичка дискусија³ приоритизирани се неколку, кои се елаборирани во продолжение. Дополнително, на Слика 6 прикажана е мапата на ризиците со кои може да се соочи оваа Стратегија.

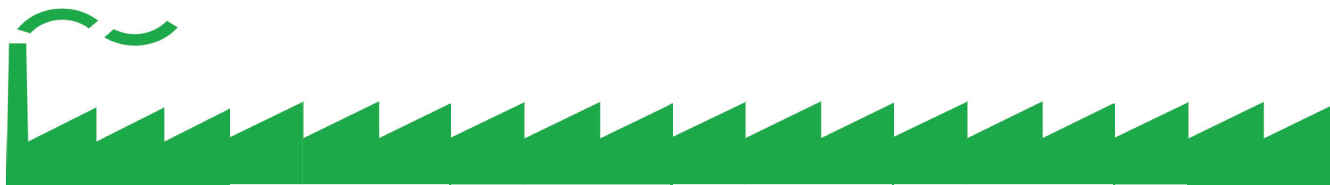
✓ Група на политички ризици

- Промена во политиките на владата

Ова е еден од највообичаените ризици кои може да имаат влијание при спроведување на стратешки документи кои имаат среден или подолг рок на траење, каков што е случајот со оваа Стратегија. Анализата покажа дека иако овој ризик може да има големо влијание, сепак веројатноста тој да се појави е многу мала, првенствено поради тоа што станува збор за исполнување на меѓународно преземени обврски на државата. Од друга страна, овие обврски се поклопуваат и со барањата кои

[3] Анализата на ризици е спроведена за време на работната средба на која присуствуваа претставници на Работната група за РИПЗ на МЖСПП, а се одржа на 4 ноември 2015 година.

произлегуваат од приближувањето на националното законодавство кон законодавството на ЕУ. Согласно горе споменатото, овој ризик е оценет како незначителен.

- Промена на владејачката структура

Тесно поврзана со првиот ризик, секоја промена на власта може да претставува сериозен удар врз секоја стратегија, бидејќи тоа може да има силно влијание. Анализата на овој ризик, покажа дека веројатноста за негово појавување исто така е многу голема, поради што тој е категоризиран како критичен ризик, за кој е потребно особено внимание.

Мерките кои ќе бидат преземани во насока на ублажување на влијанието на овој ризик ќе вклучат:

- Воспоставување на силно координативно тело за следење на спроведувањето на акцискиот план;
- Зајакнување на влијанието на граѓанскиот сектор со негово поголемо учество во следењето на мерките;
- Партнерство со меѓународните засегнати страни и нивно лобирање;
- Засилување на јавниот притисок (медиуми, деловна заедница и ГО)

- ✓ Група на економски ризици

- Буџетот за заштита на животната средина

Генерално, прашањето на финансирање на животната средина, станува сè поизострено во последните години. Иако, државниот буџет е во постојан пораст, средствата кои се одделуваат за заштита на животната средина не го следат тој тренд. Поради тоа, влијанието на овој ризик е многу голем и во контекст на спроведување на Стратегијата за РИПЗ, но она што загрижува е перцепцијата за скоро сигурната веројатност од појавување на овој ризик.

Излезната стратегија за справување со овој ризик препорачува преземање на серија мерки кои можат да ги ублажат последиците, вклучувајќи ги следните:

- ревизија на буџетските програми/ прераспределување на средства од помалку приоритетни активности кон приоритетите кои ги предвидува Стратегијата за РИПЗ;
- интензивирање на барањето на финансиска поддршка од меѓународната заедница, пред се во рамките на ИПА-2, каде со дефинирање на само еден проект за техничка помош може да се обезбеди реализација на сите планирани активности со кои ќе се остварат сите приоритетни цели;

- Намалување на индустрискиот раст во земјата.

Имајќи ги предвид економските трендови во Република Македонија во последните неколку години, мала е веројатноста од намалување на индустрискиот раст во наредните години. Меѓутоа, доколку такво нешто се случи, тогаш влијанието врз спроведувањето на Стратегијата ќе биде големо, бидејќи за очекување е операторите во такви ситуации да ги намалат своите трошоци токму во делот на заштитата на животната средина, што може да значи првенствено намалување на мерењата на емисиите и лабораториските анализи, кои обезбедуваат податоци неопходни за исполнување на обврските кон РИПЗ.

Сепак, севкупната оценка го става овој ризик во групата на средно-ниски, што значи дека не се

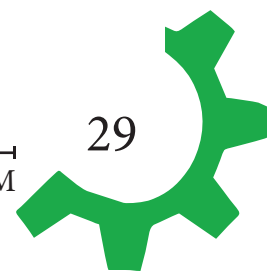

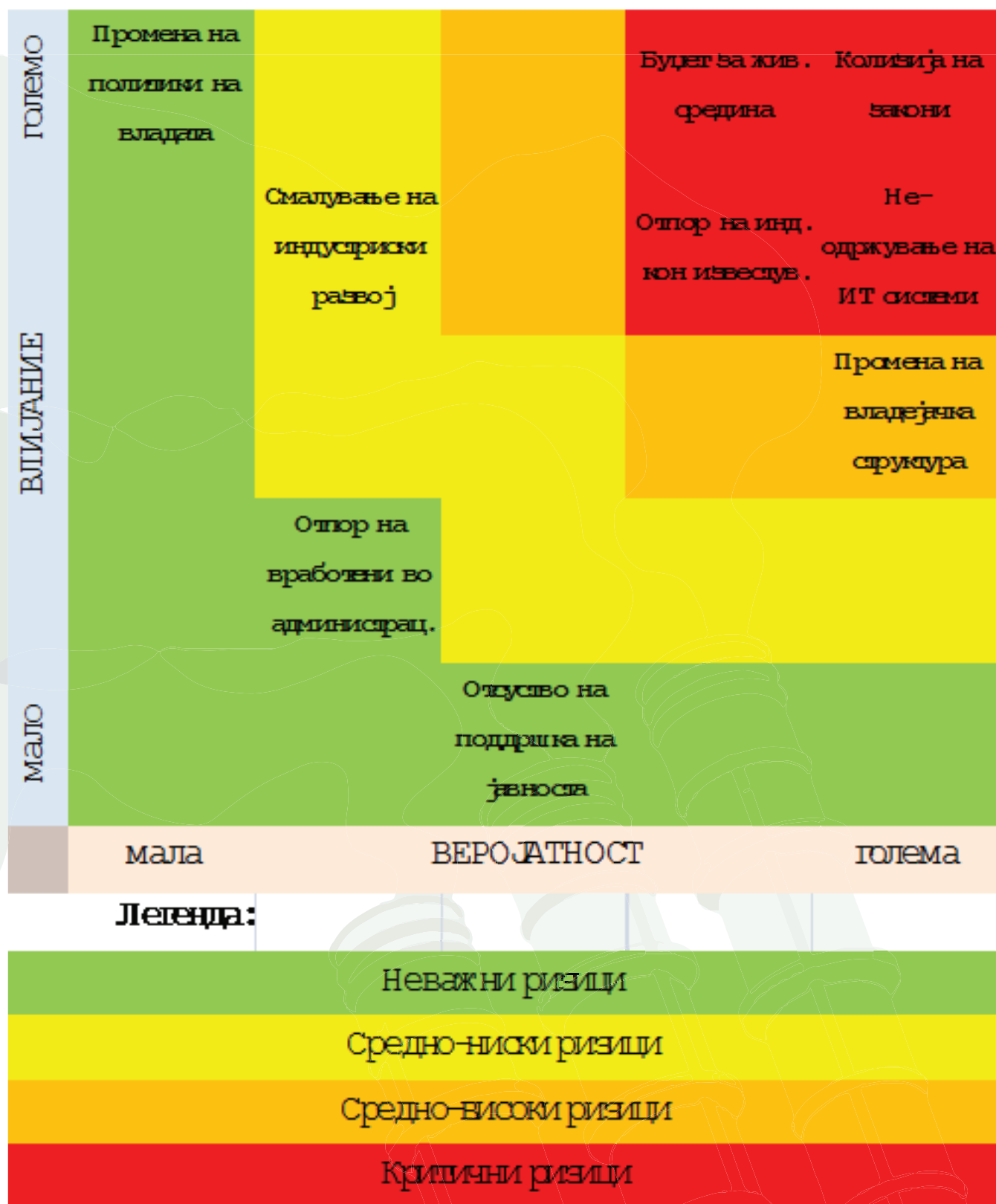
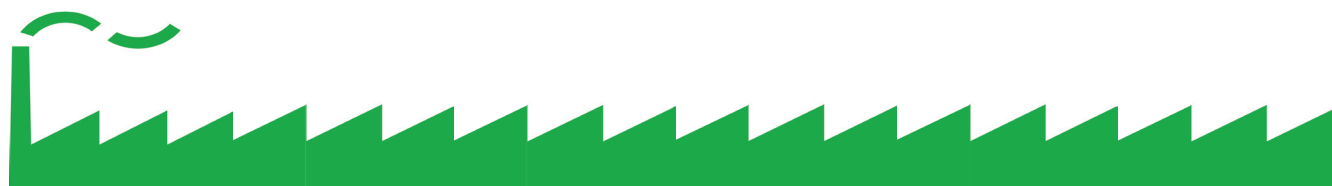
потребни пообемни анализи за преземање на одредени контра-мерки за спречување, но треба да се има предвид и да се лобира кај операторите, во таква ситуација, сепак да ги спроведуваат своите законски обврски за известување.

✓ Група на општествени ризици

■ Отпор на вработените во администрацијата

Анализата покажува дека овој ризик спаѓа во групата на незначителни ризици, со мала веројатност за појавување, но и со мало влијание. Во случај сепак да се појават такви тенденции, најдобро е да се преземат соодветни мерки во насока на подигнување намотивираноста кај вработените во администрацијата, што пак е одговорност на раководителите од среден и висок ранг.

Слика 6 Мапа на ризици

✓ Група на технолошки ризици

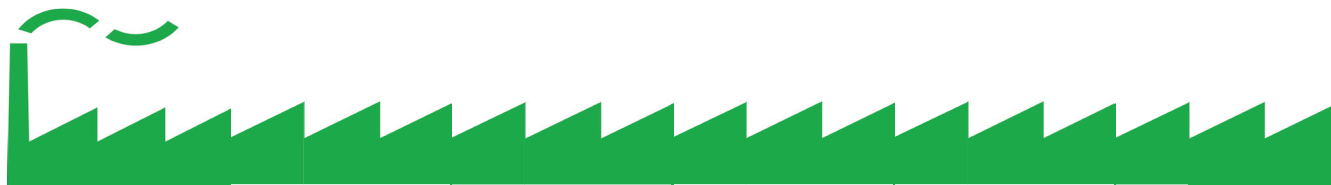
Иако станува збор за законски обврски на индустријата, впечаток е дека основната движечка сила во економијата, а тоа е профитот, може да биде сериозна пречка во спроведувањето на Стратегијата. Во тој контекст, операторите може смислено да ги избегнуваат овие обврски доколку сметаат дека нивното неисполнување ќе донесе помала загуба од евентуалниот профит кој може да биде остварен. Бидејќи севкупната оценка го сместува овој ризик во групата на критични ризици за кои е потребно да постојат однапред подготвени стратегии за делување, се предлага да се преземат одредени мерки кои ќе ја подигнат свеста на индустријата за значењето за известувањето кон РИПЗ. Дополнително, треба да се преземат следните мерки:

- Не-одржување на системите, вклучително и интегрираниот

Исто така, многу важно е да се посвети внимание на привлекување, а особено на задржување на квалитетни професионалци, кои се обучени за одржување и управување со ИТ системите во МЖСПП, вклучително и со системите кои го поддржуваат РИПЗ Протоколот. Една од мерките во овој правец може да биде и воспоставувањето на механизми за дополнително наградување на ваквиот тип на човечки ресурси.

✓ Група на правни ризици

Најсериозниот ризик за кој се смета дека сигурно ќе се појави и ќе има најголемо влијание врз спроведувањето на Стратегијата за РИПЗ, е меѓусебната неусогласеност на националното законодавство. Имено уште сега се евидентни безбројни примери каде таквата неусогласеност им овозможува на операторите да се повикуваат на законски одредби од други прописи со кои може

да ги избегнат обврските за известување кон РИПЗ. Надминувањето на овој критичен ризик бара сериозен пристап, кој треба да вклучи серија на различни мерки и активности, вклучувајќи ги следните:

- Зајакнување на улогата и стручноста на внатрешните човечки ресурси за подготовка на законски прописи;
- Инвестиција во едукација и контролни механизми;
- Засилување на соработката со Секретаријатот за законодавство, кој е последниот браник за спречување на колизијата на законските прописи.

5.2 Следење и оценување на спроведувањето на Стратегијата

Развивањето на ефективна стратегија е само „половина од битката“. Нејзиното спроведување е втората „потешка“ половина, а важен дел од тој процес е следењето – периодичен преглед на тоа „што се случува“.

5.2.1 Следење на спроведувањето на Стратегијата

Следењето на спроведувањето на Стратегијата е важно поради повеќе причини. Прво, тоа помага да се осигура дека вложените напори се во согласност со акцискиот план, односно дека сме „на вистинскиот пат“.

Второ, следењето помага да бидеме сигурни дека го остваруваме она што сакаме да го постигнеме со Стратегијата.

Исто така, следењето овозможува корективни активности за усвојување на потребните промени и за „фино нагодување“ на стратегијата и на процесот на планирање.

Во овој контекст, за следење на спроведувањето на Стратегијата за спроведување на РИПЗ Протоколот во Република Македонија предлага следната рамка:

- ✓ Воспоставување на Координативна работна група за следење на спроведувањето на Стратегијата за РИПЗ

Координативната работна група ја воспоставува министерот за животна средина и просторно планирање, веднаш по усвојувањето на Стратегијата од страна на Владата на Република Македонија. Улогата на Координативната работна група е да го следи спроведувањето на активностите предвидени во Акцискиот план на Стратегијата (Анекс 1), да подготвува полугодишни извештаи за спроведувањето и да предлага корективни активности.

Полугодишните извештаи ќе бидат доставувани до министерот за животна средина и просторно планирање, кој пак на годишно ниво ќе доставува извештај до Владата на Република Македонија. Координативната работна група ја сочинуваат претставници на сите засегнати страни, и тоа:

- Претставници од следните сектори во МЖСПП:
 - Македонски информативен центар за животна средина
 - Сектор за индустриско загадување и управување со ризик
 - Сектор за комуникација со јавноста

- Сектор за Европска Унија

- Претставник од ДИЖС
- Два претставника на индустријата/ операторите со инсталации
- Претставник на НВО заедницата, активна во областа на РИПЗ
- Претставник на граѓанското општество

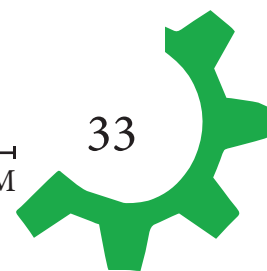
Координативната работна група ќе се сретнува најмалку еднаш, на секои шест месеци или толку често колку е потребно, а со работата ќе координира претседавач, кој ќе се избира од редот на членовите на работната група, на принцип на годишна ротација.

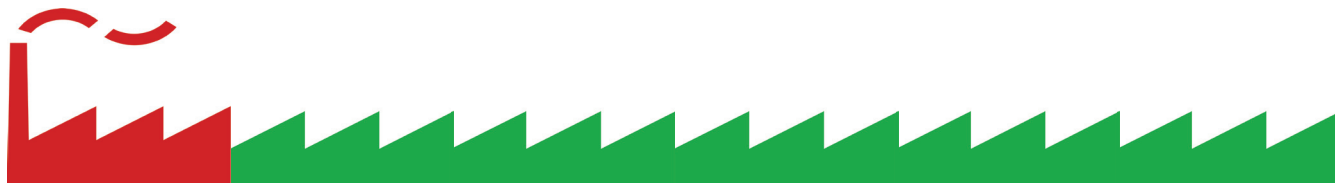
5.2.2 Оценување на спроведувањето на Стратегијата

Покрај редовното следење на спроведувањето на Стратегијата, неопходно е и подетално оценување на овој процес. Првото оценување на спроведувањето на Стратегијата ќе биде спроведено на средината од временскиот период, односно во текот на 2018 година. Ова оценување, всушност, ќе претставува темелна ревизија на Стратегијата и ќе биде спроведено на ист начин како што е изработена самата Стратегија.

Второто и конечно оценување, ќе биде спроведено по завршувањето на спроведувањето на мерките и активностите предвидени во Акцискиот план, односно во текот на 2021 година. Ова оценување, треба да даде одговор на прашањето – дали и во колкава мерка, Стратегијата ги остварила приоритетните цели. Исто така, врз основа на ова оценување ќе бидат преземени чекори за понатамошно дејствување во областа на РИПЗ.

Заради објективност на оценувањето, добро е овој процес да му се довери на независен субјект, односно субјект кој не претставува засегната страна во оваа Стратегија.

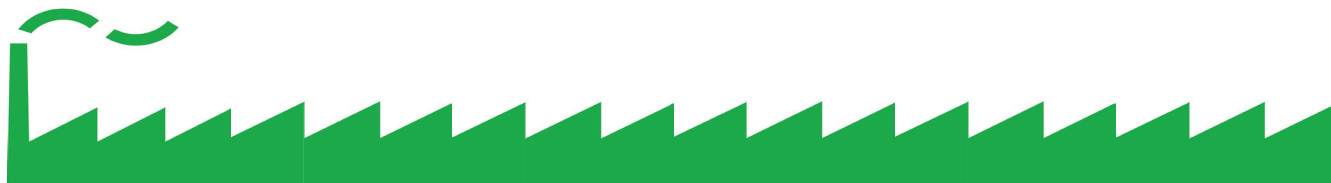

6 АНЕКС 1 АКЦИСКИ ПЛАН

Р.б	Предложена активност	Одговорна институција/ Сектор во МЖСПП	Учесници	Време на спроведување (мм.гг – мм.гг)	Индикатори на напредок/ успешност	Потребни ресурси
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 1 – Информирање на индустријата за целите и обврските кои произлегуваат од Протоколот за РИПЗ						
1.1	Упатство за известување на емисии по сектори (на пр. енергетика, хемија, итн.)	МЖСПП/ МИЦЖС	Надворешен консултант	11.2015 – 12.2016	Број на испечатени и споделени Упатства со индустријата Упатството е објавено на интернет страницата на РИПЗ	60.000 мкд
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 2 – Доследно спроведување на законските обврски						
2.1	Користење на постоечката електронска алатка за известување од сите РИПЗ инсталации	РИПЗ инсталации	МЖСПП/ НВО	10.2016 – 03.2017	% на доставени известувања во електронската база на податоци; % на вратени известувања на доработка;	Нема потреба од допол. ресурси
2.2	Организирање на тренинзи/ работилници/ советувања за индустријата	МЖСПП	ДИЖС/ НВО/ РИПЗ инсталации/ надворешни експерти	04.2016 – 03.2017	Број на организирани работилници/ советувања;	500.000 мкд
2.3	Зајакнат надзор над примената и спроведувањето на законските прописи	ДИЖС/ МЖСПП	--	01.2016 – 03.2017	Број на инспекциски контроли/ записници;	Во рамките на редовниот буџет на ДИЖС

Р.б	Предложена активност	Одговорна институција/ Сектор во МЖСПП	Учесници	Време на спроведување (мм.гг – мм.гг)	Индикатори на напредок/ успешност	Потребни ресурси
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 3 – Зајакнување на техничките капацитети на индустријата за известување на податоци и информации согласно со барањата на РИПЗ						
3.1	Назначување на лица за контакт од страна на индустријата	МЖСПП/ МИЦЖС	Индустријата	11.2015 - 12.2016	Број на номинирани лица; % од вкупен број на инсталации;	Нема потреба од допол. ресурси
3.2	Обезбедување на обучен кадар кај инсталациите за известување по РИПЗ	РИПЗ инсталации	--	04.2016 – 03.2017	Број на обучени кадри	2 мил мкд
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 4 – Воспоставување на интегриран геоинформативен систем за управување со податоци од областа на РИПЗ						
4.1	Идентификување на податочните множества за кои индустријата информира (надвор од РИПЗ)	МЖСПП	Домашни експерти/ индустрија	01.2017 – 12.2018	Број на идентификувани податочни множества	5 мил мкд
4.2	Креирање на интегрирана база на податоци, за прибирање, презентација и анализа на податоци за жс	МЖСПП	Меѓународни и домашни експерти	01.2019 – 12.2020	Функционален геоинтегриран систем	30 мил мкд
4.3	Набавка на техничка опрема за поддршка на геоинформативниот систем	МЖСПП	---	01.2020 – 12.2020	Набавена и инсталирана опрема	15 мил мкд

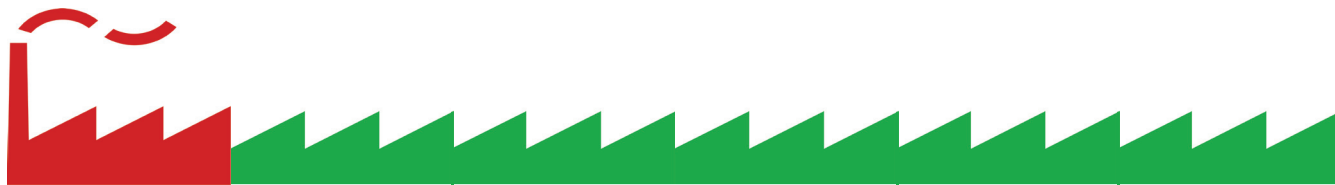
Р.б	Предложена активност	Одговорна институција/ Сектор во МЖСПП	Учесници	Време на спроведување (мм.гг – мм.гг)	Индикатори на напредок/ успешност	Потребни ресурси
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 5 –Изградба на административни капацитети во МЖСПП и ДИЖС						
5.1	Ревизија и прилагодување на постојната законска регулатива со релевантното ЕУ законодавство за РИПЗ	МЖСПП	СЗ/ СЕП	01.2016 – 12.2020	Број на изменети и дополнети законски акти; Број на ЕУ-МК и МК-ЕУ обрасци;	Нема потреба од допол. ресурси
5.2	Анализа на потребите и испорака на обука за РИПЗ и индустриски емисии за вработените во МЖСПП	МЖСПП	Домашни и странски експерти	01.2016 – 12.2018	Подготвена АПО; Број на обучени вработени; Број на испорачани човек/денови обука;	3 мил мкд
5.3	Подготвување на процедури и препораки за валидација и контрола на податоците	МЖСПП	Надворешен консултант МИЦЖС	07.2016 – 12.2017	Број на печатени процедури и препораки	60.000 мкд
5.4	Вработување на соодветен број на стручни службеници за поддршка на РИПЗ системот	МЖСПП	---	01.2016 – 12.2020	Број на вработени по година	Плата по вработен мин 350.000 мкд/год
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 6 – Зголемување на јавната свест за правата од РИПЗ						
6.1	Подготовка и издавање на промотивни материјали (брошури, летоци, постери и др.)	МЖСПП	МЖСПП/НВО	11.2015 – 12.2017	Број на издадени брошури, летоци и друг промотивен материјал	300.000 мкд

Р.6	Предложена активност	Одговорна институција/ Сектор во МЖСПП	Учесници	Време на спроведување (мм.гг – мм.гг)	Индикатори на напредок/ успешност	Потребни ресурси
6.2	Организирање on-line и ТВ кампања за промоција на РИПЗ системот	МЖСПП	МЖСПП/НВО	01.2018 – 12.2020	Број на објави на интернет и ТВ;	450.000 мкд
6.3	Организирање на промотивни настани во општините низ Република Македонија	МЖСПП	МЖСПП/НВО	01.2017 – 12.2020	Број на одржани настани; Број на дисеминирани промотивни материјали;	450.000 мкд
6.4	Развој на ИТ алатки за полесен пристап до РИПЗ системот (апликации за мобилни телефони)	МЖСПП	МЖСПП, Надворешна ИТ компанија	01.2017- 12.2018	Функционална мобилна апликација; Број на корисници; Број на „симнувања“;	150.000 мкд

СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТ 7 – Вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуки поврзани со РИПЗ

7.1	Формирање на постојана (интра/интер секторска) координативна работна група за следење на спроведувањето на РИПЗ	МЖСПП	Сите засегнати страни	01.2016 – 06.2016	Број на квалификувани претставници на граѓанскиот сектор; Број на одржани средби на РГ; Записници од одржани средби;	Не се потребни средства
7.2	Донесување на годишна програма за работа на координативната работна група од 7.1	МЖСПП	Сите засегнати страни	Последен квартал на годината	Број на годишни програми; Број на извештаи за следење на спроведувањето на РИПЗ;	15.000 мкд

7 АНЕКС 2 ЛИСТА НА ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

✓ Државни владини институции

- Министерство за животна средина и просторно планирање
 - Македонски информативен центар за животна средина
 - Сектор за индустриско загадување и управување со ризик
 - Сектор за комуникација со јавноста
 - Сектор за Европска Унија
- Државен инспекторат за животна средина
- Министерство за здравство
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
- Министерство за транспорт и врски

✓ Приватен сектор - Индустрија

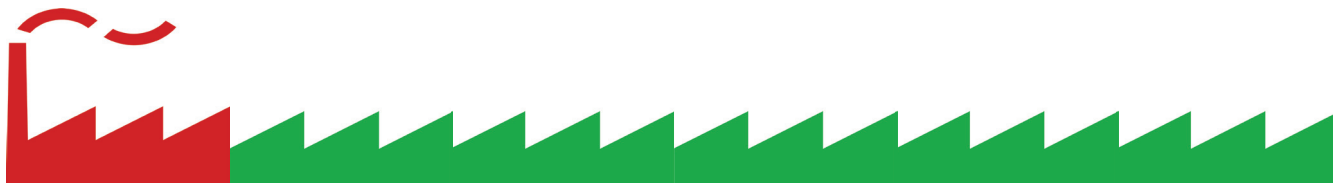
- Сите оператори кој ги исполнуваат условите наведени во Прилог I и Прилог II од Правилникот. Анекс 3 прикажува дел од овие заинтересирани страни кои веќе имаат обезбедено „А“ интегрирана дозвола/дозвола за усогласување со оперативен план

✓ Здруженија на граѓани

- Центар за еколошка демократија Флорозон, Скопје
- Центар за истражување и информирање за животната средина Еко-свест, Скопје
- Македонски зелен центар, Скопје
- Центар за едукација и заштита на животната средина Биосфера, Битола
- Граѓанско здружение 4x4x4 Балкански мостови, Скопје
- Еколошко здружение на граѓани ФРОНТ 21/42, Скопје

✓ Меѓународна заедница

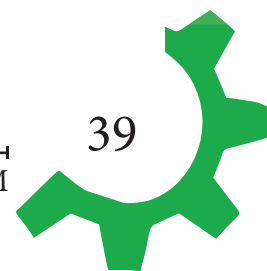
- Секретаријат на Конвенцијата за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правда за прашања поврзани со животната средина (Архуска Конвенција) и на Протоколот за регистри на испуштања и пренос на загадувачи (РИПЗ Протокол), при Економската комисија на Обединети Нации, Женева, Швајцарија
- Европска агенција за животна средина, Копенхаген, Данска

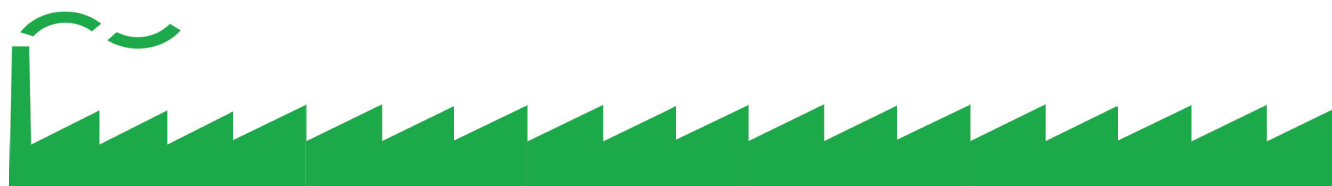

8 АНЕКС 3 РЕГИСТАР НА „А“ ИНТЕГРИРАНИ ЕКОЛОШКИ ДОЗВОЛИ И „А“ И „Б“ ДОЗВОЛИ ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ СО ОПЕРАТИВЕН ПЛАН⁴

Ред.Бр.	Вид на дозвола	Инсталација	Архивски број на МЖСПП
1	А-ДУОП	Фени – Индусти, с. Возарци, Кавадарци	11-3311/1 од 22.04.2008
2	А-ДУОП	Силмак, Јегуновце, Тетово	11-3643/10 од 04.07.2008
3	А-ИЕД	Швис – Метход, с. Чегране, Гостивар	11-7244/1 од 20.08.2009
4	А-ДУОП	ФЗЦ „11 Октомври“, Куманово	11-8943/1 од 15.10.2009
5	А-ИЕД	ТГС Технички Гасови А.Д. – Скопје, производна единица „Ацетилен“ – Скопје, Производство на Ацетилен, проектиран капацитет 140/kg/h	11-10507/1 од 30.11.2009
6	А-ИЕД	ТГС Технички Гасови А.Д. – Скопје, производна единица „Железара“ – Скопје, Производство на течен кислород 227.5 Nm ³ /h, гасен кислород 2067.5 Nm ³ /h, течен азот Nm ³ /h, гасен азот 450 Nm ³ /h	11-10504/1 од 30.11.2009
7	А-ИЕД	ТГС Технички Гасови А.Д. – Скопје, производна единица „Волково“ – Скопје, Производство на течен CO ₂ , проектиран капацитет 8t/h	11-10503/1 од 30.11.2009
8	А-ИЕД	ТГС Технички Гасови А.Д. – Скопје, производна единица „CO ₂ - Егри“ – Битола, Производство на течен CO ₂ , проектиран капацитет 1500 Nm ³ /h	11-10506/1 од 30.11.2009
9	А-ИЕД	СОЛ СЕЕ ДОО Скопје, производна единица во Кавадарци	11-10505/1 од 30.11.2009
10	А-ИЕД	Макпетрол АД – Скопје, Инсталација за Биодизел FAME	11-713/2 од 09.03.2010
11	А-ДУОП	ВЕСНА САП, Пробиштип	11-2486/2 од 09.03.2010
12	Целосен пренос на А-ДУОП	Силмак, с. Јегуновце, Тетовона Метал Инвест ЕФТ ДООЕЛ, Скопје	11-8151/3 од 23.08.2010
13	Измена на А-ДУОП	Фени – Индусти с. Возарци, Кавадарци	11-6148/4 од 04.10.2010
14	А-ДУОП	Хулуси Комерц, с. Черкези, Куманово	11-11502/2 од 17.12.2010
15	А-ДУОП	Гранит АД Скопје, Асфалтна база Битола	11-954/1 од 28.01.2011
16	А-ДУОП	Гранит АД Скопје, Асфалтна база Лепенец – Скопје	11-958/1 од 28.01.2011
17	А-ДУОП	Гранит АД Скопје, Асфалтна база Охрид	11-914/1 од 28.01.2011
18	А-ДУОП	Гранит АД Скопје, Асфалтна база Неготино	11-956/1 од 28.01.2011
19	А-ДУОП	Гранит АД Скопје, Асфалтна база Делчево	11-957/1 од 28.01.2011
20	А-ДУОП	Гранит АД Скопје, Асфалтна база Кичево	11-955/1 од 28.01.2011
21	А-ДУОП	Вардар Долomit ДООЕЛ Скопје, Производствен погон Гостивар	11-8805/3 од 05.10.2010
22	А-ИЕД	ТЕ – ТО АД – Скопје	11-31/5 од 23.02.2011
23	А-ДУОП	Пелагонија АД, Гостивар	11-2443/1 од 08.03.2011
24	Измена на А-ДУОП	Југохром Фероалојс ДОО Јегуновце, с. Јегуновце, Тетово	11-4492/2 од 20.05.2011

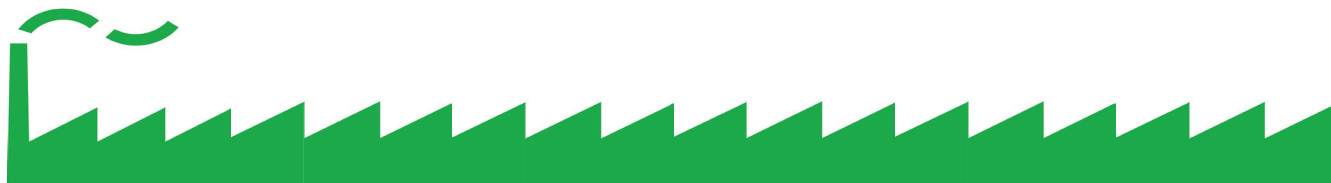
[4] Издадени од МЖСПП, состојба на 11.11.2015 година

Ред.Бр.	Вид на дозвола	Инсталација	Архивски број на МЖСПП
25	А-ДУОП	Цементарница УСЈЕАД Скопје	11-2402/1 од 07.03.2011
26	Измена на А-ДУОП	Фени – Индустири, с. Вазарци, Кавадарци	11-173/7 од 01.06.2011
27	А-ДУОП	Алкалоид АД – Скопје, ПЦ Фармација Автокоманда – Скопје	11-3636/1 од 06.04.2012
28	А-ИЕД	Свињарска фарма Жито Малеш,с. Смојмирово, Берово	11-6662/1 од 03.07.2012
29	Измена на А-ДУОП	Асфалтна база ГД Гранит АД Скопје, Асфалтна база Корешница – Неготино	11-6612/1 од 02.07.2012
30	А-ДУОП	Скопски Легури ДООЕЛ увоз – извоз Скопје	11-7263/5 од 09.08.2012
31	А-ДУОП	ДГТ Жикол, Струмица	11-6611/1 од 02.07.2012
32	А-ИЕД	Пивара Скопје АД, Скопје	11-7427/3 од 08.08.2012
33	А-ИЕД	Џонсон Мети ДООЕЛ, Скопје	11-5187/5 од 07.09.2012
34	А-ДУОП	ТДГПТУ Илинден, Струга	11-8684/1 од 12.09.2012
35	А-ДУОП	ДГР Геотехника ДООЕЛ Скопје, Асфалтна база с. Росоман – Кавадарци	11-769/1 од 23.01.2013
36	А-ДУОП	ДГР Геотехника ДООЕЛ Скопје, Асфалтна база с.Орашец – Куманово	11-770/1 од 23.01.2013
37	А-ДУОП	Друштво за депонирање на комунален отпад Дрисла – Скопје,ДОО Батинци, Студеничани	11-2018/1 од 28.02.2013
38	А-ДУОП	ДПТУ УС Констракшан Куманово	11-2627/1 од 20.03.2013
39	Измена на А-ИЕД	ТЕ-ТО АД Скопје	11-1407/3 од 11.04.2013
40	А-ИЕД	Винеам Фарм, Свињарска фарма с. Пеклани, Винаца	11-639/3 од 18.04.2013
41	А-ДУОП	Тргопромет Тони ДООЕЛ – Циглана Куманово	11-4249/2 од 08.05.2013
42	А-ИЕД	ДППУ Екоплан – Депо ДОО увоз - извоз Неготино	11-683/3 од 10.05.2013
43	Измена на А-ДУОП	Цементарница УСЈЕ - АД Скопје	11-1227/3 од 22.05.2013
44	Измена на А-ИЕД	Џонсон Мети ДООЕЛ Скопје	11-2283/7 од 10.09.2013
45	А-ДУОП	Агропин увоз –извоз ДОО Скопје	11-3225/7 од 19.09.2013
46	А-ДУОП	Макстил АД Скопје	11-8469/1 од 19.09.2013
47	А-ДУОП	ТЕЦ Неготино, с.Дуброво – Неготино	11-9071/1 од 03.10.2013
48	А-ДУОП	АГРИА Агроиндустриска групација ДОО Велес	11-9072/1 од 03.10.2013
49	Измена на А-ДУОП	Дрисла – Скопје ДОО, Студеничани	11-10096/1 од 31.10.2013
50	А-ДУОП	Везе Шари ДОО с. Требош, Желино	11-11722/1 од 10.12.2013
51	А-ДУОП	МИНОЛ ДООЕЛ, Штип	11-12227/1 од 20.12.2013
52	А-ДУОП	Коле Транс Инженеринг, Штип	11-12226/1 од 20.12.2013
53	А-ДУОП	Адинг АД, Скопје	11-416/3 од 13.01.2014
54	Измена на А-ИЕД	СОЛ СЕЕ Експорт – Импорт ДОО, Скопје	11-418/2 од 13.01.2014
55	А-ДУОП	33 Единство, с.Челопек, Брвеница	11-418/1 од 13.01.2014

Ред.Бр.	Вид на дозвола	Инсталација	Архивски број на МЖСПП
56	А-ДУОП	ДТП ПРОГРЕС 1998, Гостивар	11-8503/1 од 19.09.2013
57	А-ДУОП	Друштво за производство на топлинска енергија, Балкан Енерџи ДООЕЛ Скопје , Топлана Исток	11-1390/1 од 31.01.2014
58	А-ДУОП	Хромос Пестициди Зоран Догазански и др.ДОО увоз-извоз, Скопје	11-1389/2 од 31.01.2014
59	А - ДУОП	Прототип ДООЕЛ Скопје, Подружница Прототип Цинкара Кичево	11-547/3 од 20.02.2014
60	А – ИЕД	Ветеринар ДОО, Гевгелија	11-1872/2 од 20.02.2014
61	Измена на А – ИЕД	Фени Индустрџи	11-2364/3 од 21.02.2014
62	А - ДУОП	Рудник САСА ДОО, Македонска Каменица	11-2389/1 од 24.02.2014
63	А – ДУОП	Дојран Стил ДОО, с. Николик, Дојран	11-2650/1 од 28.02.2014
64	А - ДУОП	АЛКАЛОИД АД Скопје, ПЦ Хемија, Ѓорче Петров	11-3013/1 од 11.03.2014
65	А - ДУОП	АЛКАЛОИД АД Скопје, ПЦ Фармација, Ѓорче Петров	11-3074/3 од 11.03.2014
66	А - ДУОП	МЗТ Леарница АД Скопје	11-3841/2 од 28.03.2014
67	А - ДУОП	ВАБ ТЕК МЗТ АД, Скопје	11-3840/2 од 28.03.2014
68	А - ДУОП	АД Огражден, Струмица	11-3865/2 од 28.03.2014
69	А - ДУОП	Уни Агро Свињарска Фарма, с. Амзабегово, Свети Николе	11-3855/2 од 28.03.2014
70	А - ДУОП	Ј.П. Македонија пат, Скопје, Асфалтна база – Велес	11-3867/2 од 28.03.2014
71	А - ДУОП	ДГ Бетон АД, Скопје	11-3283/2 од 31.03.2014
72	А - ДУОП	Свисслион Аграр ДОО увоз-извоз, Ресен	11-3866/2 од 28.03.2014
73	А – ИЕД	АД Оранжерии с. Хамзали, Босилово, Работен Погон - Нова Слога, Ресен	11-249/7 од 31.03.2014
74	А – ДУОП	ОКТА Рафинерија на нафта, с. Миладиновци, Илинден	11-3887/2 од 31.03.2014
75	А – ИЕД	ДПТУ Салмак МБ ДОО, Скопје	11-3885/1 од 31.03.2014
76	А – ДУОП	Реплек Фарм ДООЕЛ, Скопје	11-3883/1 од 31.03.2014
77	А – ДУОП	Ј.П. Македонија пат Скопје, Асфалтна база Скопје	11-3884/1 од 31.03.2014
78	А – ДУОП	Детонит ДООЕЛ, Радовиш	11-400/6 од 31.03.2014
79	А – ДУОП	Ј.П. Македонија пат Скопје, Асфалтна база Битола	11-3869/1 од 28.03.2014
80	А - ДУОП	Ј.П. Македонија пат Скопје, Асфалтна база Штип	11-3868/1 од 28.03.2014
81	А – ДУОП	ТД ИГМ Цумајлија ДОО с. Сарамзалино, Лозово	11-3779/5 од 02.04.2014
82	А – ДУОП	ФАРМА АГРИПРО ДОО увоз – извоз Валаново	11-4035/2 од 02.04.2014
83	А – ДУОП	Дуропак АД Скопје Гази Баба	11-4508/2 од 11.04.2014
84	А – ДУОП	Јоки Комерц Атанас ДООЕЛ с. Брвеница, Подружница Фарма Долнени, с. Долнени	11-4497/2 од 11.04.2014
85	А - ДУОП	АД Јака 80 Радовиш, Скопје, Фармацевтска, козметичка и диететска индустрија	11-4508/2 од 11.04.2014
86	А – ДУОП	Индо Минералс & Металс ДООЕЛ увоз – извоз Пробиштип, Рудник Злетово, Пробиштип	11-972/16 од 17.05.2014
87	А - ДУОП	8 Ноември АД Неготино	11-3231/6 од 08.05.2014
88	Целосен пренос на А – ИЕД	Вини Фарма Свињарска фарма, подружница бр. 1, с. Пеклани, Винаца	11-6087/5 од 19.06.2014

Ред.Бр.	Вид на дозвола	Инсталација	Архивски број на МЖСПП
89	А - ДУОП	Арцелор Миттал (ЦРМ) АД Скопје	11-7295/4 од 30.06.2014
90	А – ДУОП	Тондах Македонија Вина	11-3354/6 од 30.06.2014
91	А – ДУОП	Еленица, Струмица	11-3300/8 од 30.06.2014
92	А - ДУОП	ДПТУ Рецикл – Еко Старт ДОО Експорт-Импорт Скопје	11-4931/8 од 18.11.2014
93	Измена на А – ДУОП	ТАБ МАК ДОО Пробиштип	11-371/9 од 18.11.2014
94	А – ДУОП	Живино – Пром ДОО Штип	11-12411/1 од 11.12.2014
95	А – ИЕД	ДГ БЕТОН АД Скопје, Асфалтна база Романовце	11-867/1 од 27.01.2015
96	А - ДУОП	ДПТЕ Производство на топлина Балкан Енерџи ДООЕЛ Скопје, Топлана Запад	11-920/1 од 28.01.2015
97	А – ИЕД	ТДГПТУ ИЛИНДЕН, Струга	11-3558/2 од 14.04.2015
98	А – ИЕД	Хуљуси – Комерц ц.о ПГТУ с. Черкези	11-3559/2 од 14.04.2015
99	А – ИЕД	Когел Стил ДОО Скопје	11-4907/2 од 27.05.2015
100	А – ИЕД	ДГТ „Жикол“ Струмица	11-5191/2 од 09.06.2015
101	А – ИЕД	ДГР Геотехника ДООЕЛ Скопје	11-5904/1 од 09.07.2015
102	А – ИЕД	Агромаркет Игор ДООЕЛ с. Владиевци, Василево	11-6235/3 од 20.07.2015
103	А - ДУОП	Рудник ДПТУ Бучим ДОО Радовиш	11-7015/2 од 01.09.2015
104	А – ИЕД	Синохидро Корпорација лимитед Пекинг – подружница Скопје, Асфалтна база Штип	11-7016/3 од 01.09.2015

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

502.17:504.5(083.86)(497.7)”2016/2020”

СТРАТЕГИЈА за спроведување на РИПЗ протоколот во Република

Македонија : 2016-2020 / [работна група Методија Димовски ... и др.].

- Скопје : График Мак Принт, 2016. - 44 стр. : илустр. ; 30 см

Публикацијата е во рамки на проектот: “Right to know-right now” -

“Право да знаеш-веднаш”

ISBN 978-608-4601-07-4

а) Регистри на загадувачи - Заштита на животна средина - Протоколи -

Стратегии - Македонија - 2016-2020

COBISS.MK-ID 100600842

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Влада на Република Македонија

<http://prtr.moepp.gov.mk>

<http://www.florozon.org.mk>

ISBN 978-608-4601-07-4